

A VERDADE SOBRE O PLAN FORESTAL PRODUCTIVISMO E INCOMPETENCIA

- Cume de Río
- Planta de Compostaxe de Mongá
- Experiencias de educación ambiental nos centros de Ensino
- Obradoiros de reciclado de Papel
- Itinerários Ecolóxicos
- Axenda
- Breves
- Libros, e un verde etc.

PVP 300

Duas leicións de silvicultura racional pola Xunta de Galicia

Xesús Pereira López

(a propósito da fotografía da capa)

1ª Leición: Lembrades-vos dos montes do Irixo, aqueles que a empresa Celbi-Portugal alugou aos veciños para plantar eucaliptos; alí onde esta empresa permitiu-se arar e aterrizar o monte, con regos seguindo a pendente, para favorecer a erosión, mesmo antes de que fose aprobada pola Xunta a Avaliación de Impacto Ambiental. Como sabedes, cando a desfeita xa estaba consumada saíu a contestación da Consellaría de Agricultura, aló polo mes de marzo do ano pasado:

"Considerando que a escasa cobertura vexetal preexistente non é suficiente para frear o proceso erosivo, provocado pola alta pluviosidade da zona e as fortes pendentes, realizamos esta declaración de impacto positiva".

Como a cobertura vexetal era pouca había que eliminala totalmente!

Mas a Consellaría pon a seguinte condición:

"No caso de que a actividade proposta fracase...o promotor quedará obrigado á restauración paisaxística, estética e do medio físico do monte, para evitar danos ou impactos ambientais".

Pois ben, hoxe, xa pasado un ano, o monte segue como o deixaron as últimas máquinas que o abandonaron, sen tan sequera un pobre eucalipto, só aquel pequeno carvallo, que simbólicamente plantamos na Nogueiroa, segue en pé; quizás a empresa queira deixá-lo medrar para contribuir á restauración paisaxística a que está obrigada...

Visto todo o anterior, debemos supoñer que outra das recomendacións que fai a Xunta quedará para o ano 2030, para cando remate a vixencia do Plan Forestal. A recomendación é a seguinte:"A conveniencia de repovoar con frondosas as zonas de camiños e vías de saca, de forma que se melloren os aspectos visuais".

2ª leición: No Plan Forestal, con gran atino, contempla-se a figura dos Parques Periurbanos (iso si,

non sabemos como os van a constituir, xa que todo o deixan na libre vontade dos propietarios...). Pois ben, lembrades-vos que fai cousa dun ano a Consellaría autorizou a corta de varios centos de carvallos no monte Pedroso de Santiago, na única carvalleira que queda en todo o monte, e ademais nunha zona que figuraba como parque Periurbano no PXOU do Concello. Menos mal que cando a talá só se cargara a uns poucos carvallos, o Concello mandou paralizá-la. A Xunta contestou que era un proceso necesario para rexuvenecer as masas forestais. Non hai máis a dicir!

Mas a historia repite-se, en Boiro, neste mes de maio, o Concello ven de denunciar á Consellaría de Agricultura, por autorizar a corta de árbores, nun monte que eles tiñan declarado, no seu Plano de Urbanismo, como zona protexida.

Non abriguemos, pois, esperanzas, en torno aos Parques Periurbanos (nen con relación aos poucos aspeitos positivos que poida ter o Plano Forestal), o conservacionismo nunca foi o seu estilo, e non van mudar.

Colaboraron: Xesús Pereiras, Joám Carmona, Manuel Soto, Manuel Antonio Fernández, Xavier Simón, Pilar Barros, Albino Prada, Xaquín Marín e Ramón Varela.
Edición ao coidado do Obradoiro Gráfico de A Nosa Terra. Papel Reciclado 100 %.

UN PASO ADIANTE

Porque o ecoloxismo avanza, os mercadores e os seus poderes usan tamén a cenoura. Crian fundacións co obxectivo declarado de promover a protección do medio ambiente e poñen-lles nomes de animais que eles liquidaron. Apoian revistas nas que a carón de fotos a cor de magníficos exemplares da nosa flora e fauna aparece a propaganda explícita e sofre-se a subliminal das empresas contaminadoras. Invisten en “comunicación”.

Fronte a iste buroecoloxismo paniaguado, desde o espácio dos que non o somos, desde o territorio de abaixo, deben agromar publicacións para as que o medio natural de Galiza non sexa nen obxeto de negocio nen cadro bucólico. Que sirvan para coñecer, pero tamén para defender. ADEGA pretende ser unha delas.

Iste número 4 de ADEGA incorpora notáveis mudas sobre os números anteriores que marcan o agromar dunha nova xeira para a nosa revista, unha nova xeira que se define polo seu obxectivo, que non é outro que o de fornecer un punto de referencia escrito a todos os que queren coñecer e defender o noso medio natural, un medio no que as mulleres e homes teñen un lugar e onde a os recursos se apropiarian e reparten. Tamén eso é obxeto da nosa ecoloxía.

Unha nova xeira que se define tamén polo seu talante. A revista abre-se a todas as persoas e grupos que queiran publicar nela xa sexan artigos, notas ou simplemente a referencia dos actos que celebraron ou van celebrar. Sería importante para o movemento ecoloxista en Galiza dispoñer dunha revista onde aparecera o calendario das actividades dos vindeiros meses: tal é unha das nosas angueiras. Nen de orientación nen de normativa ortográfica, nen de nada, non hai restriccións para que aniñen en ADEGA todas as especies do ecoloxismo galego non burocrático nen mercenário.

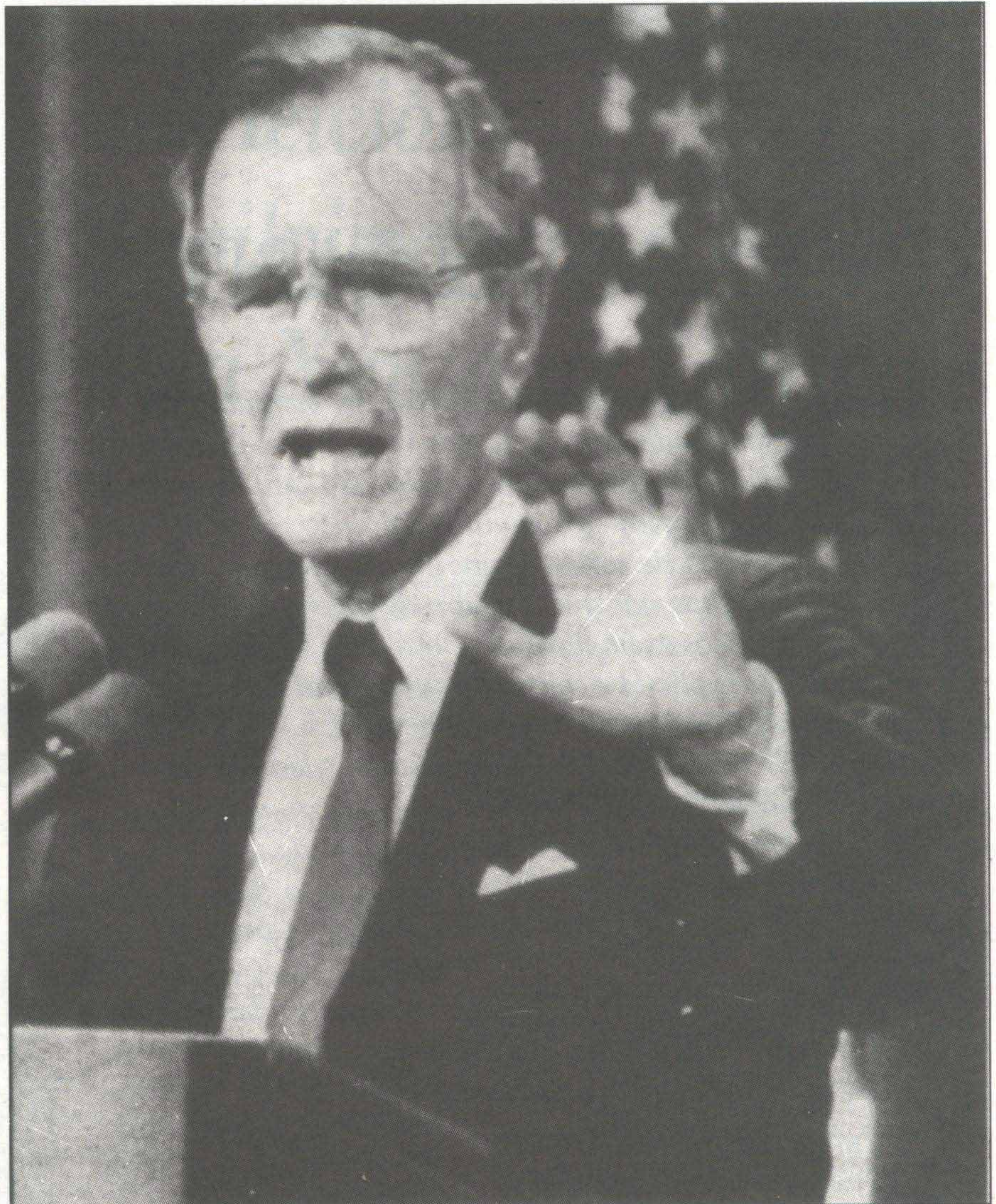
Promesa principal nesta nova xeira, é a de sermos regulares na nosa aparición, cousa importante para estar ao fio da actualidade. Un número ao comezo de cada trimestre é neste sentido o obxectivo a cumprir. Como mostra desta angueira de actualidade apresentamos neste número un amplo dossier sobre o Plan Forestal, contribución a un debate que desde o poder se está furtando á opinión pública e a maior parte dos propios interesados.

Índice

	Páx.
Actualidade	
-A UNCED de Río,.....	2
por Manuel Antonio Fernández	
-Galiza, vertedeiro de España,	4
por Pilar Barros	
Informe ADEGA.....	5-19
-Alegación ao Plan F	5
por R. Varela	
-Reflexión sobre o Plan Forestal Andaluz,10	
por Albino Prada	
-A impresentabilidade económica do Plan Forestal.....	14
por J. Carmona	
A Planta de Compostaxe de Mouga.....	20
por M. Soto	
Actividades	24
Axenda	29
Breves.....	30
Libros.....	31

A UNCED DE RIO. CUME DA TERRA OU ECO- CARNAVAL

Manuel Antonio Fernández Domínguez.
Coordinador Taller de E.A, "A CCuruxa".
I.B. Xelmírez I. Santiago

Foi na Conferencia de Estocolmo, 1972, cando as administracións dos países poderosos decatáronse da "importancia do Medio Ambiente". Dende aquela vense producindo o que J.P. Deléage chama "un capitalismo verdozo". As grandes potencias do Norte ratifican o seu papel histórico de explotación e colonialismo co uso de mecanismos financeiros no control de precios das principais materias primas, na implantación de elevadas taxas de interese dos seus cretos, na ubicación das súas factorías e dos seus residuos.

Despois de Estocolmo viñeron Tbilisi, e Belgrado, e Nairobi, e amsar, e Berna, etc. Escribíronse centos de artigos de lexislación ambiental e pronunciáronse discursos

sin fin sobor da nosa "nave Terra". Tanto dende a dereita máis ferozmente liberal, como dende a socialdemocracia alimentouse un discurso falsamente ecoloxista. O resultado velahí está: chámase Informe Brundtland e defende un "desenvolvemento sostido" para tódolos seres do planeta nun fantasmagórico "futuro común" que non acertamos a albiscar por ningures.

Ben ó contrario, nestes derradeiros 20 anos a situación ecolóxica global do noso planeta non cesa de deteriorarse, non cesa de polarizarse, cun Norte todopoderoso e hiperdepredador da meirande parte dos recursos enerxéticos e matereriais, e os países subdesenvolvidos (en vías de desenvolvemento di a propaganda oficial) xeneradores de materias

primas que nin siquer poden disfrutar os seus cidadáns, sometidos en porcentaxes cada vez maiores a condicións de pobreza extrema.

Neste orde de cousas, resulta que ante a alarmante situación na que se atopa a nosa Biosfera (quecemento global, furado na capa de ozono, destrución dos bosques tropicais, etc.) e as consecuentes protestas internas de amplos sectores da poboación, os magnates da "arena internacional" deciden salvar o futuro das vindeiras xeneracións e salvar os bosques amazónicos, os mares, as reservas da Biosfera, etc. As contradicións xorden cando hai que tomar medidas económicas e aplicarse a un mesmo as decisións adoptadas pola comunidade internacional.

No camiño percorrido previamente á Cume de Río téñense realizado 4 Prepcoms (reunións preparatorias), unha en Nairobi, dúas en Xenebra e a derradeira, Marzxo do 92, en New York. Pódese considerar que esta última marca a pauta do que pode esperarse en Río sobre un dos temas claves a tratar, como é o da redución das emisións de CO₂, principal causante do efecto invernadeiro.

Polo momento, as negociacións para completar un convenio sobre os cambios climáticos só conseguiron a formalización dun acordo de principio que limita de xeito vago e non vinculante as emisións de CO₂. Frente ós intentos reduccionistas de Europa e Xapón, Bush contesta firmemente que non está disposto a tomar decisións que afecten ó "estilo de vida americano".

Esta negativa ianqui e os temas de diñeiro e financiación manteñen enfrentadas ás administracións dos países ricos coas ONGs e moitas delegacións de países do Terceiro Mundo. Poden arruinar a Conferencia e determinan que cada vez haxa máis voces decindo: A Cume de Río será un fracaso.

E será un fracaso senón se toman medidas serias e xustas de redución dos insumos enerxéticos (consumo exosomático de enerxía por habitante), senon se diminúen as abismais diferencias entre o Norte e o Sur, senon se dan pasos decididos cara unha redución progresiva da atosigante débeda externa que atenaza ós países máis probes, senon, enfin, se financian xenerosamente proxectos de desenvolvemento sostido que fagan desta expresión, tan de moda na actualidade, un concepto económico operativo e non só un cliché ó servicio da política dominante.

A Conferencia poderá adoptar tres tipos de instrumentos:

a) Unha Carta da Terra, auténtica Constitución de carácter mundial, que rexirá de forma moi xeral as relacións entre Medio Ambiente e Desenvolvemento.

b) Acordos xurídicos específicos

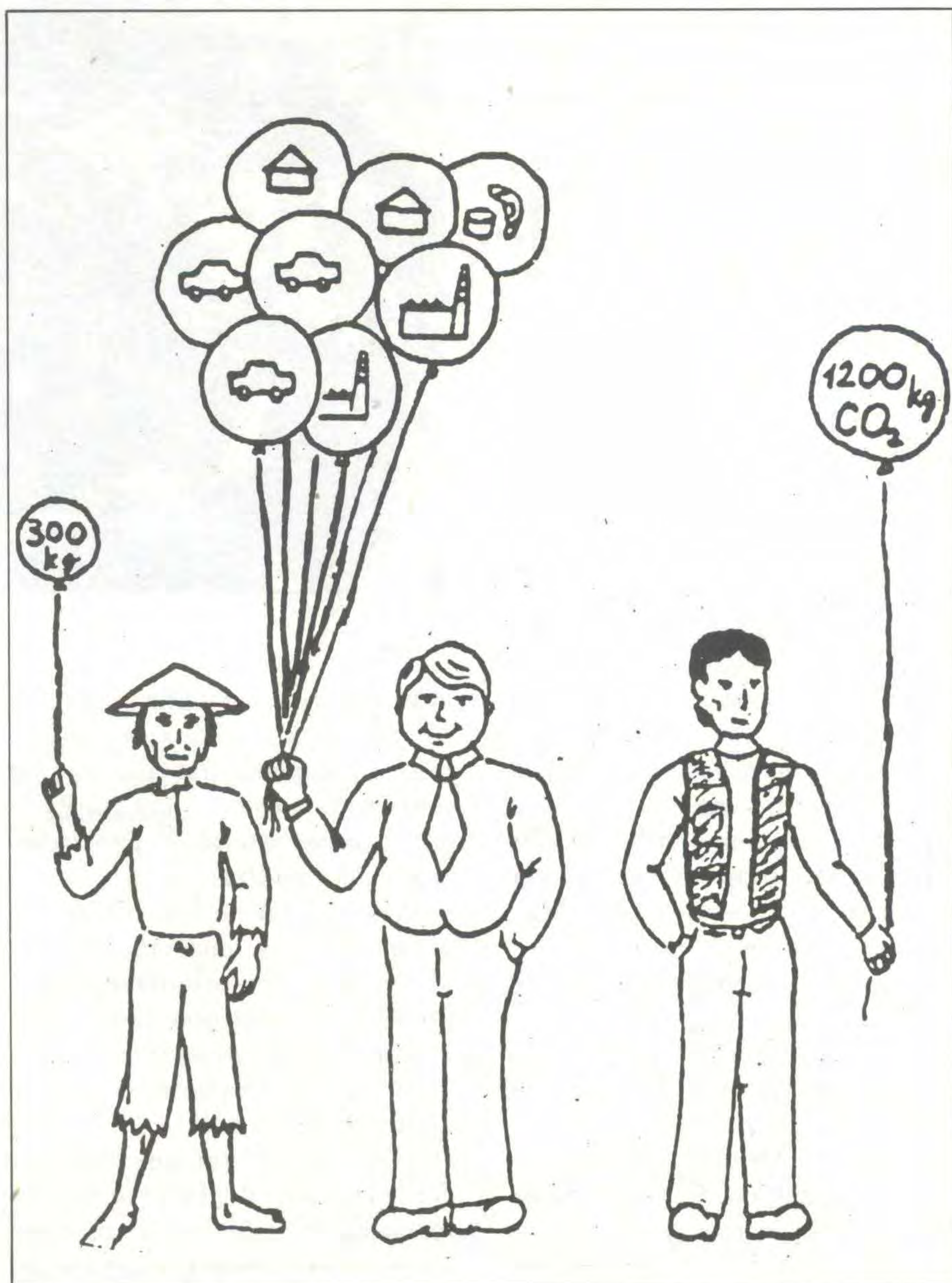
sobre os cambios climáticos e a biodiversidade, que xa están plantexando, como indicamos máis arriba, grandes diferencias entre uns papises e outros. Posiblemente sexa o Convenio da Biodiversidade o que presente menos problemas para a súa aprobación sempre e cando os países ricos renuncien a depredación das materias primas dos bosques tropicais e paguen a parte correspondente necesaria para a súa conservación.

c) A Axenda 21, que suón un calendario de traballos concretos para o vindeiro milenio. Deberán fixarse unhas prioridades e estimarse uns custos. Da posibilidade de chegar a acordos, de operativizar as duras negociacións que se avecinan

dependará o éxito da Cume.

De xeito paralelo, tanto en Río como no resto do mundo, as diferentes ONGs celebrarán múltiples actividades denunciando o que non se vai a tratar alí, presionando ós respectivos gobernos e aproveitando o evento para unha vez máis facer oír as mensaxes ecoloxista, pacifista, antinuclear, etc.

Durante a Cume da Terra, centos de ONGs de todo o planeta daranse cita no Parque Flamenco, en Río, cunha serie de actos denominados Floro Global 92. O noso corazón estará alí, cos sectores sociais máis progresistas, para intentar que a Conferencia de Río non sexa dominada polos delimitadores de tódalas primaveras.

Recientemente no "Jornal do Comercio" do Brasil aparecia unha noticia sorprendente: Un consorcio americano con sede en Miami ofrecíalle á cidade de Recife solucionarlle o problema do

de Basilea (1989), firmado por 33 nacións nas que se inclúen USA e os países sudamericanos pola que "ningún lixo pode ser exportado sen o permiso por escrito do goberno da nación receptora". O mesmo Parlamento Europeo aproba estes días unha lei pola que se declarou ilegal toda exportación de lixo antes de fin de século". Arxentina

cer que estamos xeográficamente en Europa e carecemos de goberno propio. O mesmo que no cambalache CEE-Estado Español levamos tódalas de perder arruinándonos a pouca industria, a pesca e a agricultura, poden agora querer "compensarnos" con vertedeiros e incineradoras (¿tamén para a CEE e o Estado Español?. ¿Pasarían xa os

GALIZA, VERTEDEIRO DE ESPAÑA E DA CEE?

lixo gratis. A oferta inclúe dúas incineradoras e os camións para recolleita do lixo. Mais como di o refrán anglosaxón "ninguén dá nada por nada", no paquete é obrigatorio admitir a instalación dunha refinería capaz de dixerir 2'5 millóns de toneladas de desfeitos industriais anualmente. Ditos desfeitos nos que se inclúe acetona, benceno, metanos e cloratos, elementos susceptibles de lanzar dioxinas e outros compostos perigosos ao ár, serían importados de Europa e os Estados Unidos. Recife non rexeitou aínda facer efectivo o proxecto.

Cando o Sr. Cuiña, Conselleiro de Ordenación do Territorio, nos fala de ubicar en Galiza dúas incineradoras e vertedeiros "controlados" de lixo, fainos acordar do sufrido Brasil e doutros países do terceiro mundo que, dado a severidade da lexislación medioambiental na maioría dos países da CEE e Norteamérica, "importan" residuos tóxicos. Hai moitas maneiras de burlar os acordos da Convención de Lomé (Africa, 1989) onde 12 países da mesma CEE, 69 de Africa e outros do Caribe e Pacífico acordaron expresamente "prohibir a importación de lixo". Dito acordo foi refrendado pola Organización da Unidade Africana na Convención da Bamako (1991). O próximo mes de Maio entrarán en funcionamento os acordos da Convención

acaba de rexeitar unha succulenta oferta de 12'5 billóns de dólares dunha compañía francesa que lle permitiría a ésta ubicar na Patagonia un vertedeiro de lixo radioactivo durante 10 anos.

Algo debe ter o lixo cando ningún o quere. A tendencia de tódalas lexislacións oríentase cara á prohibición deste porcallento tráfico aínda que os "corredores de lixo" logren, mediante o soborno oportuno, burlar a lei.

¿Qué papel vai desempeñar Galiza cando desfacerse dunha tonelada de desfeitos tóxicos costa 2.200 dólares?. Non hai que esque-

"corredores de lixo" por Lalín?). Moito nos cheiramos que o Sr. Cuiña non está xogando limpo.

¿Será tanto negocio a instalación de celulosas coa correspondente "eucaliptización" do territorio e agora incineradoras, a cinza das cales serve ata para a construción, para que nos "regalen o negocio" aos galegos?. ¿Haberá que esperar a que non se poida vivir na nosa terra, como xa acontece en México D.F. para saber quen tiña razón, se os ecoloxistas ou os "pillos de turno"?

**M^a DO PILAR BARROS, BIÓLOGA
E MEMBRO DE ADEGA-CARBALLIÑO.**

Desde a súa presentación no mes de marzo, o Plan Forestal ven ocupando unha morea de espáicio en todos os meios de comunicación. A propaganda e non o esclarecemento da opinión pública é o obxectivo dos mais deles; o debate e as avaliacións discrepantes teñen o marchamo do proscrito. Por este motivo, ADEGA dá acobillo nas súas páxinas a vários documentos que, desde diversas perspectivas axudan a facermo-nos unha opinión mais acorde co que é a realidade do Plan.

O primeiro documento é o texto das alegacións que Ramón Varela apresentou a nome de ADEGA perante a autoalcumada Mesa Forestal; reproducimo-lo tal como foi presentado, xa que non tivo no seu momento a difusión que debia. O segundo dos textos é un artigo inédito, especial e desinteresadamente escrito polo hoxe posivelmente mais reputado especialista galego en economía forestal, Albino Prada, no que se realiza unha esclarecedora lectura do Plan Forestal de Galiza á luz do seu homónimo andaluz. Finalmente, cerra o dossier unha análise de urxéncia sobre algúns aspeitos da economía do Plan escrita por un profesor da Faculdade de C.C. Económicas de Santiago.

ALEGACIÓN PRESENTADA POR ADEGA AO PLAN FORESTAL DE GALICIA

Ramón Varela Díaz, Biólogo, Catedrático de Ciencias Naturais, Presidente de ADEGA - Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza-. Responsabel ante o BEE Grupo de Agricultura e Forestal dos Grupos Ibéricos do BEE -Buró Europeo de Meio Ambiente- e Defensor no Parlamento Galego da Iniciativa Lexislativa Popular para a Defensa do Patrimonio Forestal Galego.

Ao analizar o contido do Libro " Plan Forestal de Galicia", Sintese, da Xunta de Galicia e por encargo de ADEGA EXPON A CONSELLERIA DE AGRICULTURA O SEGUINTE:

ASPECTOS DE CARACTER ECOLOXICO:

1. ESPECIES.

1.1. Coníferas.

O Plan Forestal contempla que as **coníferas** ocupen

o **52.86%** do total da extensión forestal arborada.

A media da CEE-12 en porcentaxe de coníferas nas súa superficie forestal supón o 41.5% do total. Sete Estados da CEE presentan unha porcentaxe de coníferas inferior ou moi inferior ao que pretende o Plan Forestal para Galiza, así : Bélxica tén o 47% de coníferas, Grécia 18.6%, Franza 30%, Italia 25.2%, Luxemburgo 34%, Portugal 46.4% e o Estado Español 48%. Franza que é o primeiro produtor de madeira da Comunidade co 28.7% do total tén só o 30% de arborado formado por coníferas.

No vexo polo tanto xustificación para que na Galiza as coníferas ocupen unha extensión tan alta, tendo en conta que o noso país pode ser un gran produtor de madeira - si é eso o que se pretende co Plan- cunha porcentaxe de coníferas moi inferior a que se señala no Plan como o demostra o caso de Franza. Ademais contamos con condicións climáticas, edáficas,.. etc que permiten que podamos producir madeira de maior calidade e mais rentabeis ao ser de precio moito mais elevado a súa madeira si pensamos noutras especies.

Asemesmo o Plan Forestal contempla monocultivos forestais, ignorando que a **diversificación** forestal e o misturamento de masas contemplada xa na Iniciativa Lexislativa Popular do Forestal, é a forma mais adecuada da disposición de masas no noso país non só porque son mais resistentes a plagas e enfermidades, senón ademais para retardar o avance do lume, para potenciar a diversidade faunística e da vida vexetal, para a protección do solo...etc, etc.

1.2. Eucaliptus.

O Plan Forestal contempla unha extensión de Eucaliptus do **17,68%** do total arborado, superficie extremadamente elevada e ademais en **monocultivo** e centrada nunha só especie o *E. globulus*, sin que en ningún momento se teña en conta o alto consumo de auga desta especie e os potenciais problemas que conlevan no ciclo hidrolóxico; o aumento de escorrentia superficial no solo que sustenta esta vexetación, (chega a duplicar a unha carballeira), a importante intercepción de choiva que realizan pola copa (moi superior as arbores autóctonas), a baixa diversidade biolóxica que presentan estas masas, o pirofitismo,....

1.3. Caducifolias.

A respecto das caducifolias considero que :

a) A porcentaxe que se establece no Plan do 29.43% do total é moi baixa, e si segundo o Inventario do 1986 tiñamos 271.564 Has de caducifolias en 1.109.213 Has. arboradas agora pretendese ter 408.767 Has de caducifolias nun total den 1.388.814 Has arboradas, é dicer pasase do 24.48% ao 29.43%, aumento polo tanto ridículo.

b) A distribución provincial que realiza o Plan non tén en conta condicións naturais nin a distribución das existencias actuais.

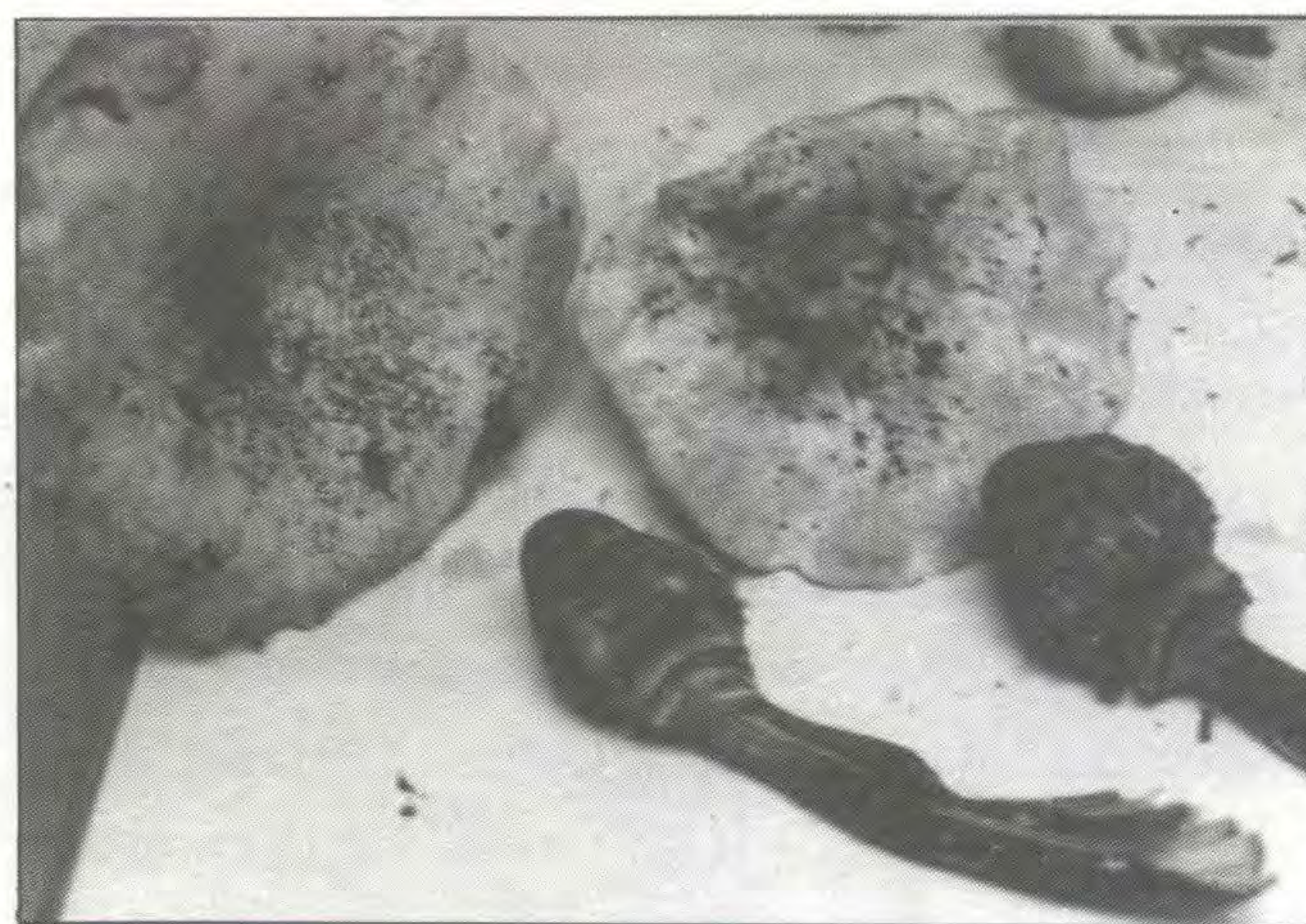
c) Ecoloxicamente é incorrecto plantexarse repoboacións en monocultivo forestal de caducifolias en masas regulares.

d) É incorrecto basarse fundamentalmente no castiñeiro (218.953 Has fronte a 189.814 Has doutras caducifolias) cando temos máis dunha decena de especies caducifolias que poden xenerar unha gran rentabilidade -cerdeiras, carballo, cerquiño, nogueira, faia, avelaira,...- tanto pola súa madeira como polo seu froito.

2. SUPERFICIE FORESTAL.

Pretende o Plan Forestal que o 46% do territorio galego esté adicado a Monte Productivo (1.388.964 Has). A superficie forestal arborada na Comunidade Económica Europea representa o 23.9% do total do territorio, en Galiza duplicariase a porcentaxe. Ningún Estado dos 12 da CEE tén na actualidade unha porcentaxe tan alta como a prevista polo Plan.

Hoxe Galiza tén o 37.6% do total arborado e tan só supera este porcentaxe Grécia, polo contrario outros Estados como Gran Bretaña, Holanda e Irlanda non chegan ao 10% do total, Dinamarca está no 11.4% , cinco

Estados están comprendidos entre o 20 e 30% , dous están entre o 30 e 40 % e só Grécia chega ao 43.6%.

Os estudos edafolóxicos realizados na Universidade de Santiago fai anos xa, e publicados en diversos traballos contemplan que 1.486.700 Has, é dicer o 50.4% do total galego é apto para cultivo e 698.800 Has. , é dicer 23.7% poden permitir o asentamento e desenvolvemento de prados permanentes, e ambas superficies suman o 74.2% do total galego. Polo que a aplicación do Plan Forestal **choca frontalmente** cos estudos do territorio realizados con métodos científicos e alleos a calisquer interés.

O intento de poñer o 46% do territorio galego a producir madeira de baixa calidade e barata **é inxustificable** e choca con calisquer estudo minimante científico centrado na nosa realidade xa que como se apuntou **as 3/4 partes do territorio galego é apto para cultivos herbáceos e praderias**, siñifica a posta en práctica do Plan un desaproveitamento dos recursos naturais e non ter en conta a produtividade potencial do territorio.

3. PRODUCCION.

Na paxina 85 do Libro Sintese do Plan Forestal dise que " ... a única produción forestal que pode cuantificarse con certa precisión é a madeirabel", sin que se cite as previsións para o futuro para leña, froita, cogumelos, mel,

caza, gandeiria, plantas medicinais, fauna asociada,... restauración de ecosistemas degradados, evolución, mantemento e protección progresiva de ecosistemas...et,etc.

Mais ben debería dicir que a madeira é a única produción que interesa cuantificar. A base da produción fíxase no Plan para o Piñeiro e Eucalipto que é da orde do 85% do total, madeira de baixa calidade e sometida a fluctuacións controladas pola industria debido a entradas temporais e masivas de madeira destas especies procedente de mercados foráneos no interior da Galiza.

Si a produción de especies caducifolias en conxunto é moi baixa da orde do 15% do total, a de especies caducifolias agás a de castiñeiro é da orde de 4.2% do total. Xustamente a madeira que é codiciada en todo o mundo e co paso do tempo aínda máis, a que temos posibilidades e capacidade de producir é a que no total significa a mínima expresión. A produción de madeira de frondosas caducifolias seguirá sendo unha produción simbólica e fará que Galiza teña que seguir importando esta madeira doutros países.

4. O PLAN NON CONTEMPLA OS BENEFICIOS INDIRECTOS DO ARBORADO.

Os beneficios indirectos sobre a auga, sobre o solo e sobre a atmosfera non se teñen en conta no Plan Forestal, e non se teñen en conta porque non son valorados a precio de mercado.

a). Así non se valoran os Beneficios indirectos do bosque sobre a auga:

Regulación dos recursos hídricos superficiais.

Regulación dos recursos hídricos subterráneos.

O bosque frena a escorrentía superficial, amortigua as avenidas dos ríos en épocas de fortes choivas ou tormentas, mellora o ciclo hidrolóxico aumentando a cantidade dispoñible de auga no solo e subsolo, mellora a calidade da auga,...etc.

Pero **non todas as especies do bosque** do bosque actúan da mesma maneira, as caducifolias esta demos-

trado cumpren mellor estas funcións citadas que as árbores de follas perennes e de aí que o ter ou non ter en conta este aspecto indirecto do bosque pode determinar a plantación dunha ou outra/s especie/s botánica/s.

b). Non se teñen en conta no Plan os Beneficios indirectos do bosque sobre o solo:

A fertilidade, a estrutura, a desecación, a erosión dun solo véese **condicionada** pola vexetación que soporta que non actúa da mesma maneira si son coníferas ou eucaliptais ou si son caducifolias, esquecer este aspecto indirecto que inflúe na decisión a hora de plantación repercute nun recurso básico e fundamental como é o solo. Indudablemente as caducifolias son especies formadoras de humus de mellor calidade que as coníferas ou eucaliptais, asemesmo melloran e enriquecen o solo en nutrientes, diminúen a erosión comparativamente,...etc,etc, e non ter en conta estes aspectos nun país como o galego onde o 50% do territorio está suxeito a erosión significativa é ignorar algúns dos principios mínimos e elementais de conservación de solos.

c). Tampouco se teñen en conta os Beneficios indirectos sobre a atmosfera:

A creación de microclimas específicos determinada polas masas forestais con humidade, temperatura, radiacións solares incidentes no solo, ..etc. moi característicos depende do tipo de árbores que se planten e da estrutura das masas forestais en mono ou policultivo.

d). Non se consideran os Beneficios indirectos na psique humana:

A diversidade forestal con diversidade de tons e cores e o ambiente que crea o bosque produce efectos beneficiosos na saúde humana e mesmo efectos terapéuticos que repercuten no desenvolvemento físico e psicolóxico do home.

e). Non se teñen en conta aspectos importantes relacionados coa fauna e flora asociada a vexetación principal e os endemismos.

AUGUSTO PEREZ ALBERTI: "A paisaxe é un patrimonio cultural que hai que conservar. En Galiza desde o punto de vista paisaxístico observamos que nos últimos 10 anos houbo unha transformación radical, por mor das repovoacións con eucalipto. Se a isto engadimos a apertura indiscriminada de pistas, a desfeita urbanística, e os vertidos de lixo, atopamos que é difícil encontrar outra zona do estado que teña a paisaxe tan destruída como Galicia, nun período tan curto do tempo".

"Lendo as descrições iniciais do Plan Forestal, nota-se que está feito por un consulting e que

copiaron todo, e copiaron mal... Véese unha falta moi grande de rigor científico".

"Están-se facendo unha estrutura viaria en función do Plan forestal, as pistas chegan xa a todos os montes, a Lucenza, a Rogueira, etc. no Caurel, isto pon en marcha tal cantidade de materiais que os procesos erosivos e de destrución de vertentes son moi graves".

(Intervención na mesa redonda *Aspectos Ecolóxicos no Plan Forestal*, celebrada en Santiago o día 13 de marzo do 1992)

5. ESPACIOS SENSIBEIS

Non se detallan os espacios sensibeis de planificación específica. Sorprendentemente na paxina 91 do Libro Síntese dise “.. transferir a documentos posteriores de planificación, xa individualizados ou ben por grupos, tanto os obxectivos de cada espacio como a figura xurídica, o modelo de xestión, intervencións,...”

Andalucía contempla no seu Plan Forestal-1989 411.885 Has de Espacios Naturais Protexidos donde se fixan :

75.220 Has de Parques e Preparques Nacionais.

329.200 Has de Parques Naturais (6 en total).

1.845 Has de Reservas da Biosfera (3 en total).

5.620 Has de Paraxes Naturais de Interés Nacional.

En total 8.85% da superficie forestal andaluza son espacios naturais protexidos, o Plan andalúz contemplaba posteriormente a aprobación dun Inventario de Espacios Naturais que declarara con algunha figura de protección a 726.859 novas Has do territorio polo que a protección no ano 1992 sobrepasa amplamente o 24 % do territorio total de Andalucía

No caso de Galiza o Plan Forestal contempla 341.521 Has. pero sorprendentemente só 62.856 Has son actualmente de monte arborado o resto son na actualidade de uso a matorral e agrícola, o que indica que nin **siquera que vai protexer no futuro ao actual bosque autóctono**. Os espacios sensibeis a protexer terían que partir das actuas masas autóctonas e non da forma que figura no Plan.

ASPECTOS DE CARACTER TECNICO

A respecto da xestión:

Faltan Directices de xestión de carácter ecolóxico como

— Os tratamentos silvícolas que deben executarse favorecendo a existencia de mezcla de especies.

— A reforestación debe ter en conta a vexetación preexistente e o tipo de substato arbustivo que sustenta.

— Nas restauracións forestais deben utilizarse sempre que sea posibel especies autóctonas que nos acerquen o bosque óptimo da zona.

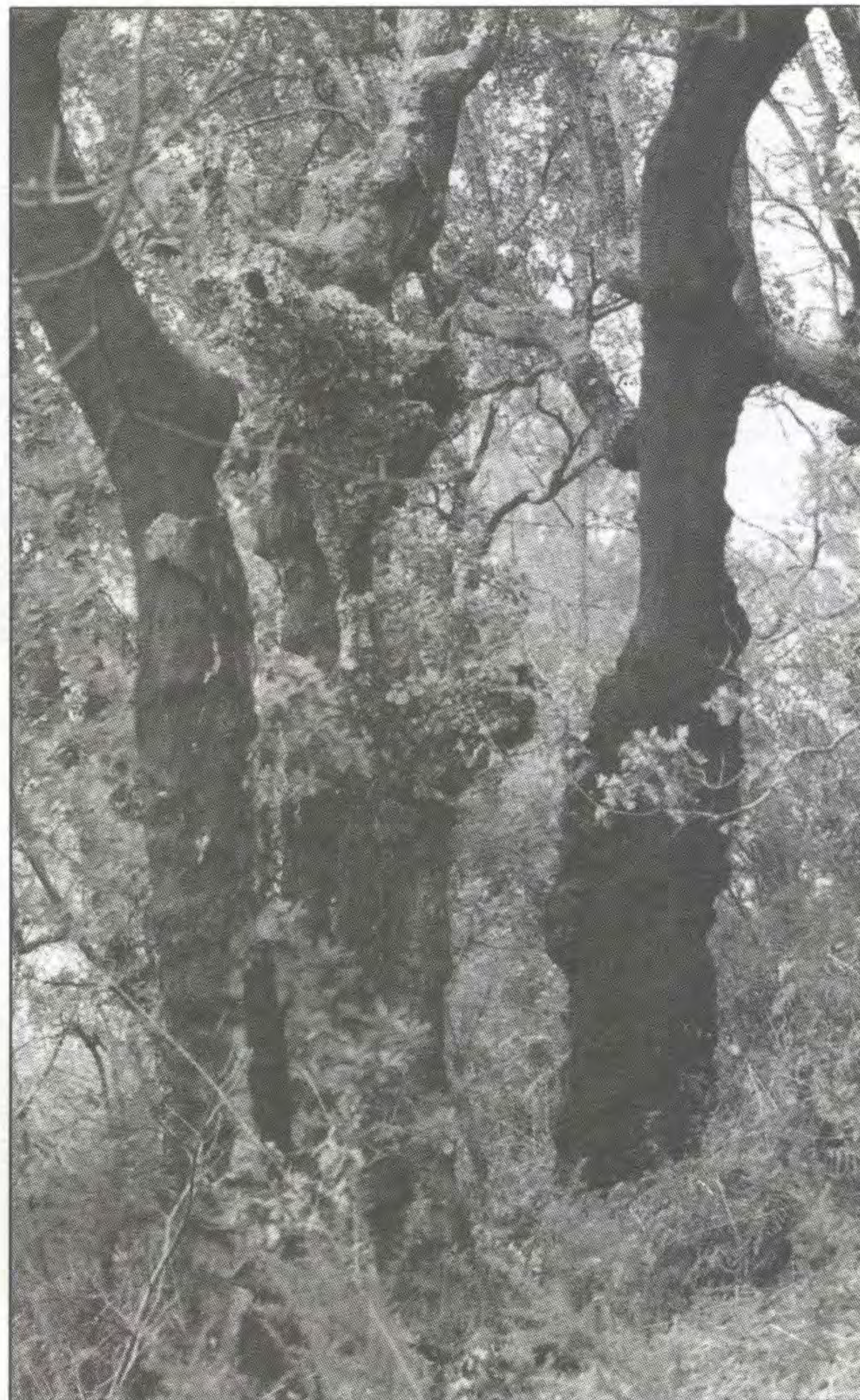
— Nas repoboacións e tratamentos silvícolas respetaranse enclaves de interés florístico que manteñan unha diversidade vexetal.

— Nos proxectos de repoboación deben estudarse detalladamente aspectos de clima e solo para unha acertada elección de especies e produción idónea.

— A protección de concas fluviais debe de realizarse tendo en conta que debe primar a conservación de solo e impedir a erosión, sendo secundaria a produción nesas áreas.

ASPECTOS DE CARACTER ECONOMICO

O Plan permítese no Libro Síntese nas páxinas 94, 95 e 96, elaborar cadros con estimacións da produción

madeirabel e mesmo industrial até o ano 2.117 é dicer a 125 anos vista. Dende unha perspectiva económica é un **espellismo** dar cifras verbo do significado da produción galega de madeira nun horizonte de 25 anos (moito menos para 125 como pretende o Plan) xa que non se teñen en conta neste computo unha serie de variabeis esenciais a saber:

— modificación da demanda tanto a previsibel como a nova que xurda de modificación por novas técnicas na produción, tanto as que afectan a propia produción de madeira como as que afectan ao carácter de inputs de esta madeira para a industria papeleira, xa por non citar a incidencia que pode ter no futuro inmediato a extensión das técnicas de papel usado.

— evolución dos prezos do mercado mundial destes produtos.

— carácter de perecedeiro do produto .

— non convertibilidade do chan adicado ao monocultivo.

Por outra banda é un feito economicamente probado o carácter de vulnerabilidade que otorga unha economía a adicación case en exclusiva a un monocultivo (85% da produción é madeira de coníferas e eucaliptus) cando ademais o control que existe sobre o mercado deste pro-

ducto é mínimo referido a primeira fase é dicer venta dunha materia prima sin transformar. Deixar unha gran extensión do territorio para unha produción en monocultivo e centrada en dúas-tres especies é sumamente perigoso como se demostra con numerosos exemplos de Centro e Sudamerica ou Africa. Desde unha perspectiva global, entendida como de xestión de recursos é altamente ineficiente a adicación da terra agrícola susceptible de diferentes usos á un - dous productos madeirabeis- de baixa calidade e que van atoparse nun mercado de competencia moi alta.

O Plan Forestal incide ademais negativamente nunha potencial diversificación industrial e aproveitamento múltiple dos diferentes usos do monte.

As inversións reais adicadas a espazos sensibeis siñifican o 4.2% do total de inversións no monte o que é inxustificabel e insuficiente , esta inversión é similar a que se vai realizar en espazos periurbanos o que da idea da valoración que se fai dos espazos sensibeis.

secuencias directamente.

EN RESUMO EN BASE A CRITERIOS DE CARACTER ECOLOXICO, TECNICO, ECONOMICOS E SOCIAIS ARRIBA APONTADOS, PODO CONCLUIR QUE ESTE PLAN FORESTAL NON SE FIXO PARA GALIZA EN FUNCION DE INTERESES GALEGOS, SENON QUE E UN PLAN FORESTAL REALIZADO PARA AS FABRICAS DE CELULOSA - ENCE, EUROGALICIA-FORESTAL, PAPELGA E OUTRAS POSIBEIS- E PARA QUE PODA FUNCIONAR ALGUNHA FABRICA DE PAPEL DE CENTRO EUROPA, ESTE PLAN SIGUE CLARAMENTE AS ORIENTACIONES DE BRUSELAS DE AUMENTO DA PRODUCCION FORESTAL.

PIDO POLO TANTO EN NOME PROPRIO E NO DE ADEGA -ASOCIACION PARA A DEFENSA ECOLOXICA DE GALIZA- A RETIRADA DO PLAN FORESTAL ACTUAL E A ELABORACION DUN NOVO NO QUE TEÑAN EN CONTA OS CRITERIOS ARRIBA SEÑALADOS ASI COMO AS "BASES PARA UN PLAN FORES-

RAMÓN VARELA: O Plan forestal é o plan de sesfor,S.A. un consulting privado, que o fixo en función duns intereses moi concretos, a Xunta limitouse a poñer a peatina co seu nome na portada do libro, pero debaixo desa pegatina ve-se claramente o nome do consulting, é dicer que a Administración saca o plan tal cual llo entregaron..."

"O plan apuntala e consolida a política nefasta levada até o momento, incrementa o 46% do territorio a cultivos forestais, é dicer a monocultivos, non a bosques que isto é algo distinto. (Pense-se que a média da CEE é do 23%)".

"En Inglaterra (cun 9% de arborado), e outros países europeos, pode ter sentido que se abandonen terras agrícolas para destinalas a cultivos de árbores, mas

en Galiza isto é descabelado, é estragar os nosos

recursos, xa que a nosa superficie forestal xa é enorme, só Grecia nos supera".

"Dos espacios sensibeis que contempla o Plan só 62.000 Ha. son arboradas, o resto até 341.000 son de matos e espacios agrícolas. O normal seria que s temos 260.000 Ha. de caducifolias, que empezamos por declarar esas zonas como sensibeis e despois aumentar esa superficie. Polo tanto o Plan non vai a protexer os poucos bosques autóctonos que quedan".

"O Plan non contempla outros usos alternativos do monte, nin contempla os recursos hídricos, nen as especies arvoreas adecuadas para zonas con problemas de sequía ou de erosión..."

(Da intervención de R. Varela na mesa redonda citada)

ASPECTOS DE CARACTER SOCIAL

O bosque estatal na Galiza representa o 0.16% do total, mentras que na CEE-12 siñifica o 27.5%, tendo algúns países como Irlanda ou Grécia unha superficie arborada estatal superior ao 70%. No Plan non se cuantifica a extensión de bosques estatais - Estado ou Goberno autonomo- ou de diputacións ou concellos que quedará ao efectivizarse o Plan e non existen inversións para tal fin, tan só na páxina 142 di que se habilitará un fondo público sin cuantificar (lembramos que os montes comunais non son de uso social).

No Plan tampouco se procura a participación das comunidades na toma de decisións referentes aos espazos forestais e esquecese que elas van a recibir as con-

TAL" ELABORADAS POR ADEGA E PRESENTADO XA NO ANO PASADO NA CONSELLERIA DE AGRICULTURA. ESTE NOVO PLAN ELABORADO EN BASE A CRITERIOS DE: policultivo, aproveitamento múltiple, frondosas autóctonas prioritariamente, industria diversificada, conservación de solos e especies botánicas e zoolóxicas, control da erosión e dos incendios,....SERIA A GARANTIA DE BENEFICIAR A POBOACION GALEGA E NON A GRUPOS TRANSNACIONAIS.

OFRECEMOS A NOSA COLABORACION CON ESPECIALISTAS E TECNICOS PARA TRATAR DE CHEGAR A UN "ACORDO DE MINIMOS" PARA ELABORAR UN PLAN FORESTAL QUE TEÑA EN CONTA AS NECESIDADES E REALIDADE SOCIO-ECONOMICA E ECOLOXICA DO PAIS.

REFLEXIONS SOBRE O PLAN FORESTAL ANDALUZ

por ALBINO PRADA BLANCO

A recente presentación do "Plan Forestal de Galicia" (1) semella unha boa ocasión para dar noticia dun documento pioneiro, xa en vigor en España, como é o "Plan Forestal Andaluz" (2) do ano 1989 vixente durante o período 1988-2048. Noticia e tamén comparación porque se, como veremos, a problemática productivo-madeireira énos semellante tamén o é a decisiva cuestión do deterioro-erosión dos montes en ambas latitudes (como se admite no noso Plan "...graves efectos de erosión derivados de los incendios repetidos." páx. 526) e a súa causación pola mixtura de absentismo + incendios.

Os datos en hectáreas para a situación actual (1988) e a prevista no Modelo de Monte do Plan Andaluz (2048) é a que se presenta no Cadro A. O primeiro a subliñar é a grande importancia actual (25% da superficie forestal -SF-) e futura (44% da SF) do monte arborado non madeirable. Son por unha banda masas mixtas en boa medida de frondosas e tamén con coníferas con finalidade de conservación-restauración das terras e, por outra, para alimentación do gando en encinares ou para obtención de cortiza. Neste asunto só dicir que o noso Plan é belixerante coas masas mixtas ("todas las masas forestales deberán ser mono-específicas" páx. 388), non contempla a opción mixta arbora-

CADRO A

EVOLUCION DE SUPERFICIES POR USOS EN ANDALUCIA

PERIODO 1988 / 2048

=====

especie	1988			2048		
	has.	%	%	has.	%	%
EUCALIPTAL	267.269	23,6	11,2	183.017	11,8	5,0
PIÑEIROS	825.394	73,0	34,6	1.233.288	80,0	33,8
OUTRAS	36.537	3,2	1,5	123.695	8,0	3,3
TOTAL	<hr/>					
MADEIRABLE (MM)	1.129.200	100	47,3	1.540.000	100	42,2
TOTAL NON	<hr/>					
MADEIRABLE	1.255.992		52,6	2.102.189		57,7
TOTAL	<hr/>					
ARBORADA	2.385.247	51,2	100	3.642.967	76,6	100
DESARBORADA	2.265.850	48,7	-	1.109.410	23,3	-
TOTAL	<hr/>					
FORESTAL (SF)	4.651.097	100	-	4.752.377	100	-

fonte: Elaboración Propia sobre datos do "PLAN FORESTAL ANDALUZ, 1989" IARA, SEVILLA, 1990

INFORME

ADEGA

CADRO B

EVOLUCION DO CRECEMENTO MADEIRABLE ANUAL EN ANDALUCIA

PERIODO 1988 / 2048

crecemento anual

1988 2048

especie	000 m3	%	000 m3	%
EUCALIPTAL	801,0	28,4	1.098,0	18,9
PIÑEIROS	1.238,7	44,0	2.534,1	43,7
OUTRAS	132,0	4,6	663,3	11,4
TOTAL MADEIRABLE	2.185,2	77,6	4.321,0	74,6
TOTAL NON MADEIRABLE	628,0	22,3	1.471,3	25,3
TOTAL ARBORADA	2.813,2	100	5.792,9	100

fonte: Elaboración Propia sobre datos do "PLAN FORESTAL ANDALUZ, 1989" IARA, SEVILLA, 1990.

do-pastos (nun país cunha alta taxa de gandeiría sen terra) e reduce a superficie de masas con fins só protectores ou de conservación a apenas o 17% da SF (341.000 has.).

Corolario lóxico do anterior é o moi diferente enfoque do monte madeirable nos dous Plans. En Andalucía dun 23% da SF pasarán a un 30% no 2048, en Galicia partindo dun xa notorio 40% chegaríamos a un 70% no 2032. A vocación madeireira do proxecto galego non deixa lugar a dúbidas. Pero tamén no desglose desta cuestión hai elementos de interese non evitables alegando as diferentes productividades potenciais. Vexamos.

O eucalipto en Andalucía ten unha presenza semellante á que ten en Galicia (23,6% do monte madeirable -MM- fronte a un 28,3% no MM galego)(3). Pois ben, mentres que en Andalucía se prevé unha reducción da superficie desta especie en 84.000 has. (máis dun 31% das existentes na actualidade) que se consideran aptas para a produción doutras especies (carballos + piñeiros), o plan galego, por unha banda, consolida as has. existentes nos asentamentos actuais (producto de non facer calquera avaliación-control e dos incendios), xa que, segundo os redactores, as masas do norte de A Coruña e Lugo "tienen buenas densidades, elevadas existencias y se puede hablar de una explotación técnicamente correcta" (páx. 193) e no resto "intensificación en las superficies actualmente dedicadas a eucalipto" (páx. 247), e, por outra banda, amplia a superficie de eucaliptais en 23.000 has. Non hai aquí, como se ve, ningunha relativización verbo das especies lignícolas (chopo, p.radiata, eucalipto) como a que se fai no Plan Andaluz cando se afirma que "hay razones fundamentadas para no considerarlas óptimas desde un punto de vista ecológico" (pág. 146).

INFORME

ADEGA

Verbo das frondosas-caducifolias os datos do Cadro B de crecemento madeirable anual indican que en Andalucía a aportación destas especies ó total vai ser do $25,3 + 11,4 = 36,7\%$ do total (carballos; chopos, castiñeiros sobre todo), no caso galego só acadaríamos no ano 2060 -como moi pronto- un 14,4% do total repartíndose o resto entre un 36,5% para o eucalipto (¡en Andalucía un escaso 19%!) e un 47,5% para os piñeiros. Tanto na lignicultura do eucalipto como na recuperación das frondosas os dous plans manteñen criterios e prioridades en absoluto coincidentes.

Outra cuestión a destacar do Plan andaluz é a referente á evolución prevista da propiedade forestal. O Plan prevé "la adquisición de fincas para aquellos casos en que las mismas deban ser objeto de actuaciones forestales en bien del interés general, y su coste sea difícilmente asumible por los propietarios" (páx. 201) e tamén a ampliación sustantiva dos consorcios con particulares cos mesmos obxetivos. As cifras sintéticas da situación de partida e á finalización do Plan son as que seguen:

EVOLUCION PREVISTA DA PROPIEDAD FORESTAL ANDALUCIA 1988 - 2048

	1988	%	2048	%
ESTADO	542.000	11,7	1.980.000	42,9
ENTIDADES LOCAIS	686.000	14,8	671.000	14,5
PARTICULARES				
consorciados	150.000	3,2	390.000	8,4
sen consor.	3.247.000	70,2	1.569.000	34,0
TOTAL	4.625.000	100	4.610.000	100

Destaca ostentosamente a inversión do binomio xestión-propiedade particular verbo da pública. Mentres na actualidade o 70% dos montes andaluces están xestionados por particulares (64% en Galicia) no futuro só serán o 34%. Isto implica a compra de 1.500.000 has. por parte da Administración e un aumento do 160% das superficies actualmente consorciadas. O resultado é a inversión aludida dun 30/70 actual a un 70/30 futuro (público - privado).

No caso galego estamos nas antípodas. Non hai tal inversión. Non hai conformación dun patrimonio público (só se comprarán 51.000 has. para parques periurbanos e espacios sensibles - páx.586-) que será dun 6% como moito no 2032, nin se cuantifica a evolución futura dos consorcios coas comunidades de veciños

(que na actualidade afectan a un 50% destes montes e supoñen un 16% da SF). En suma, un escaso 22% de xestión -que non propiedade- pública frente ó 70% andaluz. E hai que dicir que o presuposto andaluz para adquisición de terreos tendo en conta os prezos galegos da ha. de monte (páx. 587), suporían a compra de 460.000 has. Cifra que nos situaría nun 25% de patrimonio forestal público e nun 40% de xestión pública. Como se ve isto é, para os nosos planificadores, ciencia-ficción.

A consecuencia en Galicia é obvia: "la mayor superficie de actuación corresponde a transformaciones en el monte arbolado de propiedad particular" (páx. 388), superficies que nun 74% dos casos o mesmo Plan considera inviables silvicolamente (páx.110) e nas que primará a vontade dos propietarios (páx. 80 e 305) en función do mercado e condicionados por un Plan que segundo se confesa postula a "concentración de las transformaciones para las especies de crecimiento rápido en los primeros quinquenios del período de vigencia del Plan y dilata el plazo de actuaciones para las demás" (páx. 397). Tamén neste asunto está claro que en Galicia vanse financiar con diñeiro público actuacións que teñen un escaso componente público. O Plan configúrase así como unha xigantesca rede de subvencións a propietarios particulares e a industrias consumidoras de madeiras de trituración ou escaso valor para serra.

Un promedio do 70% das inversións públicas no primeiro decenio tanto en capital forestal como en infraestructuras será para pinaster + radiata + eucalipto dado que a finalidade é clara "... entre el eucalipto, el pino radiata y el pino pinaster suponen el 77% de la producción" (páx. 602). Non se produce así un uso diversificador de especies con diñeiro público, non actúa a inversión pública como substitutiva daquelas que a privada non acomete polo seu longo prazo ou alto risco e, en consecuencia, o Plan Galego renuncia a facer un esforzo inversor en capital silvícola e forestal público limitándose a racionalizar e subvencionar a conducta dos particulares.

Pois ben, e para finalizar, se definimos unha ratio de custo en millóns por hectárea de arborado intervido nos dous Plans, e só tendo en conta a inversión pública máis as subvencións a particulares, o resultado é de 0,49 millóns/ha. para Andalucía e de 0,71 millóns/ha. para Galicia. Noutras palabras: o Plan andaluz é mais barato a pesares de conformar un patrimonio público do 43% dos montes (Galicia só 6% como moito) e de cumprir moito máis intensivamente fins de conservación e de arborados non madeirables. Dúas cuestións que deberían facelo máis caro. Asuntos ambos que cabía esperar que tanto en Andalucía como en Galicia o sector público considera-

ra como prioridades. Non é así.

Ben seguro que o Plan Andaluz non é transferible sen máis ó caso galego. Pero mentres os redactores do Plan galego nos levan a unha converxencia co modelo silvícola chileno ou portugués, nós cremos que podemos aprender máis do modelo andaluz aquí comentado. Non só del senón, tamén, do de Alemania, de Francia ou de Euskadi onde máis do 50% da produción de madeira é para serra de calidade e non para triturar ou para táboa de encofrado ... pero ese sería outro artigo.

1) SESFOR, S.L. - Consellería de Agricultura, Gandeiría e Montes, Santiago, 1992.

2) Instituto Andaluz de Reforma Agraria (IARA), Sevilla, 1990.

3) Excluimos do MM galego as 200.000 has. actuais de frondosas dado que o seu estado impide consideralas aptas para serra nun 90%

A

impresentabilidade económica do Plan Forestal

J. CARMONA

O Plan Forestal, elaborado por un consulting privado e imprentado apresuradamente como propio pola Xunta de Galiza, pretende ser un estudo "técnico", "profesional", non contaminado polos discursos "valorativos" dos ecoloxistas, e polo tanto, listo para, con lixeiros retoques de detalle, ser discutido e aprobado no Parlamento. As diversas reunións e simposios que durante os últimos dous meses veñen organizando os redactores do Plan e a súa cohorte de colaboradores, maqueados baixo diversas siglas, concluen inequívocamente que o Plan é tecnicamente perfecto.

O sentido que teñen as liñas seguintes é o de comentar algúns aspectos do modelo forestal que presenta o Plan así como salienta algunhas deficiencias presentes no seu cálculo económico que demostran que este non é nen tan "profesional" nen tan "acabado" como se presenta ou en todo caso non mais que o que presentaron no seu día como iniciativa lexislativa popular os grupos ecoloxistas, que ún non se explica por qué son a bicha dos redactores. Polo tanto, que no Plan deben opinar todos e non só os supostos técnicos e que o Plan non é cousa de ser aprobado en

dous meses, senón que esixe unha discusión previa dos obxectivos e unha reelaboración de conxunto do modelo de monte e do cálculo económico na que participen todos os grupos, persoas e institucións interesados nas funcións productiva, conservativa e social do monte, e non só os primeiros como ten acontecido até agora. É dicir, ese auténtico Acordo Galego polo Monte que até agora se tén evitado.

EMPREGOS E INVESTIMENTOS: A LEXITIMACION DO PLAN

A primeira imaxe que transmite ao público tanto o texto íntegro como a síntese apresentada aos medios de comunicación é a de que o Plan Forestal significa un investimento fastuoso (dous billóns de pesetas) e o mais vasto proxecto de creación de emprego de toda a historia de Galiza. Tan vasto resulta ser este último, que debeu asustar unha miga ao presidente Fraga, que en vez de anunciar a creación dos 494.000 empregos netos (534.000 brutos menos os 40.000 actuais no

INFORME

ADEGA

sector) que prevé o Plan para o quinquenio 2.028/2.032 (pp. 412 do Plan e pp. 96 da Síntese) debeu considerar que ben chegaban con 300.000 e foi esa a cifra que él anunciou.

O emprego e o investimento previstos resultan fundamentais á hora de presentar o Plan, son en realidade a súa lexitimación. Para criar tantísimo emprego calquera esforzo paga a pena e a excomunió n será a moeda dos que se atrevan a chistar. Pero, desde un punto de vista estritamente económico, ¿son os empregos e os investimentos resultado de previsións e cálculos sérios ou son un reclamo "valorativo" para predispoñer ao seu favor?

Pois o primeiro que son é -tal e como Fraga debeu intuir- unha imprudente esaxeración, porque se no ano 2.032 existen un total de 534.000 empregos no forestal, resultaría que,

-con unha poboación activa que segundo as tendencias actuais acadaría mui pouco mais do millón- ún de cada dous activos galegos dependería deste sector. Tendo en conta que a metade deles farían-no en actividades de primeira e segunda transformación, teríamos ocupados en aserrió, móbeis, pasta, papel, etc. a ún de cada 4 galegos. Unha situación portentosa se temos en conta que segundo o último informe da OCDE os activos no total das indústrias derivadas da madeira son ún de cada 15 en un país como Finlandia.

O carácter fantasioso dos cálculos de emprego ve-se millor se descemos a algún dos renglóns concretos. Sirva de exemplo o da fabricación de pasta de papel que, segundo os cálculos do Plan, dará traballo directo ao final dos cuarenta anos a 23.687 persoas (pp. 410) -os indirectos xa se contabilizan noutros epígrafes desde logo- ; tendo en conta que a actual ENCE non chega aos 500 empregos, a pregunta é ¿cántas fábricas de celulosa hai que poñer para chegar aos 23.687 ou cantos criados terá cada empregado das que existan no ano 2.032?

AS HIPOTÉSES DO PLAN

¿Cómo chega o Plan a tan "técnicos" e non "valorativos" cálculos de emprego?. Pois mui simple, estimando as cortas anuais das diversas especies a partir dunha serie de índices que non discutiremos aquí, supoñendo que todo o que en Galiza se corte en Galiza se transforme e supoñendo que os ratios actuais de emprego por unidade de producto a transformar en cada rama das indústrias derivadas da madeira non van mudar nos vindeiros cuarenta anos (pp. 409). Deste xeito, dada a produción forestal para o ano 2.032 por exemplo, non hai mais que multiplicar por ese ratio e saen os empregos en aserradoiros, fabricación de chapa, etc.. Dito doutro xeito: se actualmente cada tonelada de madeira serrada da lugar a "X" empregos, dentro de 40 seguirá dando lugar aos mesmos; polo tanto para calcular o número de traballadores ocupados no aserrío abonda con multiplicar o número de toneladas de madeira de aserrío que Galiza producirá dentro de cuarenta anos por "X". Obviamente polo mesmo procedemento podíamos calcular o emprego do ano 6.675 e con igual versosimilitude, se temos en conta que a hipótese-base que se debe cumprir para que este cálculo teña algún sentido é a de que o sector galego da madeira non vai introducir anovacións técnicas nen mudas estruturais que tendan a millorar a produtividade (xa que todos estes avances rebaixarían "X"). O que ún se pregunta é: daquela, ¿para qué serve o Plan?. Non entraremos aquí en avaliar outras hipóteses igualmente "verosímiles" do "modelo" como a de que toda a madeira producida será transformada dentro de Galiza, etc.

Seremos mais breves sobre a cuestión dos investimentos, que é tan optimista como a dos empregos. O Plan pretende comprometer unha cifra total de investimentos catro veces superior aos que se propón aportar a Xunta. As veces dan-se estas políticas de captación de recursos, pero a probabilidade de que iste sexa o caso é cativa. Para calcular o investimento privado recorre-se a ratios semellantes aos de emprego, de xeito que o valor dunha predicción de 685.000

millóns de pts. é o mesmo que pode ter a suxerencia que me fai un amigo que alega manter tratos cos extraterrestres e que dí que o investimento privado vai ser muito maior porque os marcianos están pensando en investir no sector. O financiamento do Estado e da CEE -que superaría o 40% segundo o Plan- haberá que conseguí-lo, e elo non depende só da vontade da Xunta. En todo caso, as tendencias observábeis nos diñeiros que a CEE adica a estas cousas non parece que -aínda que crecentes- permitan tais alegrías. Pois resulta que con tais alegrías afectando ao 75% do financiamento do Plan, iste está "técnicamente acabado".

Xa que logo, semella que muitas cousas deben ser reformadas no Plan, porque se os cálculos sobre os beneficios que trairá o Plan están eivados, a ver se resulta que se inviste tanto diñeiro e os resultados non pagan a pena. Polo tanto, ao tempo que se estudan millor eses asuntos, cabe discutir paseniñamente algúns elementos do modelo forestal que avanza o Plan.

O MODELO FORESTAL DO PLAN

Desde un punto de vista económico a primeira característica do Plan e a súa aposta por unha forte expansión da superficie arborada, nada menos que de un 34 a un 47% da superficie do país; un salto ciclópico que se basearía na arborización de zonas de mato, pero tamén do que denomina "zonas agrícolas marxinais". Posto que en termos relativos a superficie agraria útil galega é mui inferior á do noso entorno europeo calquera política que tenda a ulteriores reducións e unha política de despoboación. Os nosos 92 habitantes por Km² non son os 15 de Finlandia ou os 17 de Chile, por só citar dous dos modelos citados no Plan, polo que a aposta debería ser en todo caso pola expansión e non pola redución dos usos agrícolas que son sempre mais intensivos en traballo -o noso factor abundante- que os forestais. Non só non se deberían reducir a monte superficies actualmente agrícolas, senón que compriría transformar unha parte ao menos dese monte non arborado en superficie agrícola. Neste aspecto é de supoñer que os sindicatos agrarios han ter muitas cousas que decir en calquera debate que se abra. Por certo ¿foron invitados á denominada Mesa Forestal?

A segunda cuestión que desde un punto de vista económico merece un comentario é a aposta mais que decidida por unha produción madeireira extremadamente baseada nas especies de medre rápido: ao final dos cuarenta anos, coníferas de turno corto e eucaliptos representarían o 85% da produción anual de madeira. Un sector polo tanto mui especializado nas espe-

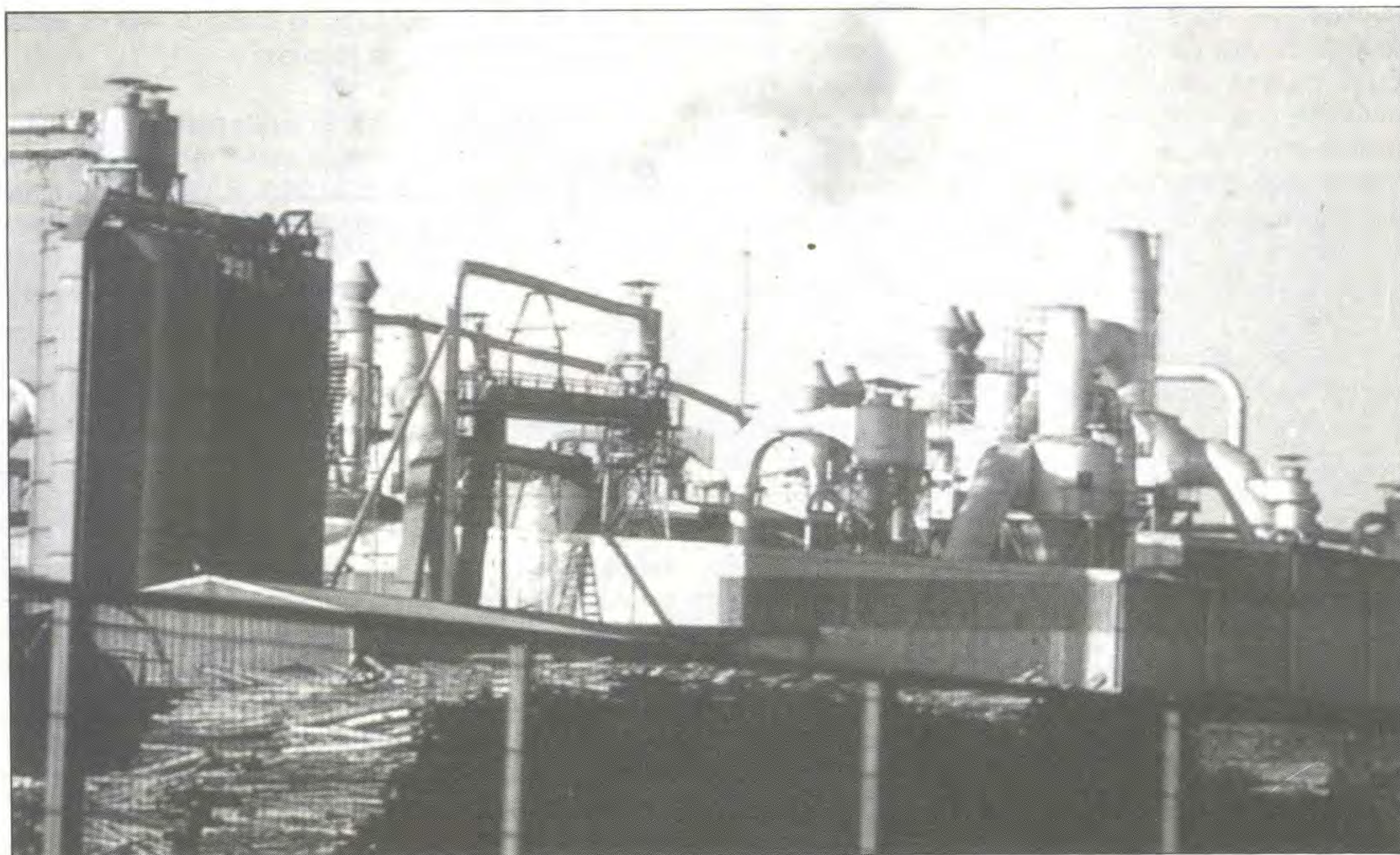
cies de menor prezo, destinadas fundamentalmente a trituración, que son precisamente as mais fluctuantes no que atinxe a oferta e prezos internacionais; unhas especies ademais que algúns países latinoamericanos e do sudeste asiático están plantando con fruición. Unha aposta polo tanto a unha única carta nun mundo de tahúres, no que nós non temos nen sequera as competencias para marcar esas cartas que se chamaban aranceis. Unha aposta que tampouco vai satisfacer o que debía ser un obxectivo do Plan, o de fornecer unha oferta diversificada de madeira que permita cubrir as demandas de todos os axentes transformadores do país e non só as dos demandantes de madeira para trituración (celulosa e taboleiros).

Outra das cousas que chaman a atención do Plan, porque en tempos de converxencia tende a seguir diverxendo, é o papel absolutamente marxinal que se concede ao monte público na ordenación forestal de Galiza. Mentras non só os países europeos senón outras comunidades autónomas tenden a ampliación dos arborados de titularidade pública a Xunta sitúa este obxectivo a un nivel mui secundario tanto se nos atemos aos recursos adicados (a cuarta parte dos adicados a prevención de incendios, por exemplo) como aos obxectivos propostos, que se limitan aos "espacios máis fráxiles" mesmo considerando que partimos dunha situación anormalmente baixa neste sentido.

Claro que despois de todo é normal que unha das principais partidas sexa a de prevención de incendios:

faga vostede un monte perfectamente pirófito, e gaste logo un pastazo en prevención e apagado de incendios. Eso sí, coide ben de non contabilizar no Plan os custes económicos e sociais que este modelo carrega. Como tampouco vaia a contar o custe de centrar as intervencións do Plan "no monte arborado de propiedade particular" (pp. 89-90 da Síntese) en vez de nos por término meio 100 veces mais extensos montes veciñais, porque daquela ficaría evidente a calqueira que o Plan vai ao grande, sen un mínimo obxectivo de minimizar o custe das actuacións.

Finalmente e quizáis unha das cousas que mais se bota en falta porque sen ela é imposible facer un xuízo do modelo forestal do que se trata, o Plan non incluí nengunha orientación sobre a estrutura de incentivos que se vai establecer, ¿van-se incentivar as especies de turno mais largo sobre as de corto?, ¿vai-se priorizar ás denominadas especies índice sobre as outras dentro dun mesmo distrito forestal?. ¿Persigue realmente o Plan corrixir os desequilibrios que criou o mercado en favor de certas especies durante os últimos anos ou polo contrario e como se indica na pp.93 do documento de síntese a orientación será a de "potenciá-las tendencias que se observan na iniciativa privada"? A verdade é que a sensación que produce o observación do apartado de investimentos é de que do que se trata é deste último, xa que no gasto previsto pola "iniciativa pública", que é o único un pouco controlable, as partidas que levan a parte do león son: o coste dos servizos administrativos, os investimentos

en "capital territorial" ("dotación de caminos, cargaderos, cortafuegos, puntos de agua, refugios, centros de vigilancia, helipuertos de monte, etc." -cito en castelán porque este é o idioma no que está redactada versión íntegra do Plan-) e os investimentos en prevención de incendios. Os primeiros non inclúen obviamente ningún sesgo corrector das tendencias actuais, mentres que os segundos e terceiros se algo fan é acentualas, porque as ratios utilizadas en dotación de infraestructura conceden un maior gasto en camiños e cortalu-

dencias da demanda. ¿Pensan os redactores do Plan que o rápido achegamento de Finlandia e Suecia á CEE que se está producindo nestes momentos non vai afectar ás tendencias do comercio comunitario de produtos forestais nen á política forestal da Comunidade?. ¿Pensan que o imparábel e progresivo reciclado do papel non vai ter nengunha influencia nos consumos de pasta química?. O Ministerio de Industria por exemplo coida que sí, e no seu último Informe sobre la industria española fala xa de "una mayor utili-

XOSÉ MANUEL PENAS PATIÑO.

O Plan pretende que dos orzamentos investidos uns dous tercios sexan de diñeiro público polo tanto non pode dedicar-se en exclusiva á función productiva, esquecendo da función social ou ecolóxica dos montes"

"O plan ten unha visión exclusivamente productivista, o 92,7% das inversións son con fins productivos, o 4,3% con fins ecolóxico e un 3% fins sociais, unha vez descontados os gastos xerais (servicios administrativos, etc...), hai por tanto unha desproporción enorme entre os diferentes obxectivos".

"Só existe unha planificación en base a especies de rápido crecemento, nós demandamos unha planificación a medio e longo prazo".

"Na prensa e na rádio só se recollen as escelencias do Plan pero non se escoitan as voces críticas. Na súa elaboración non houbo un xogo limpo, e agora non se quere debatir".

(Da intervención de X.M. Penas Patiño na mesa redonda citada)

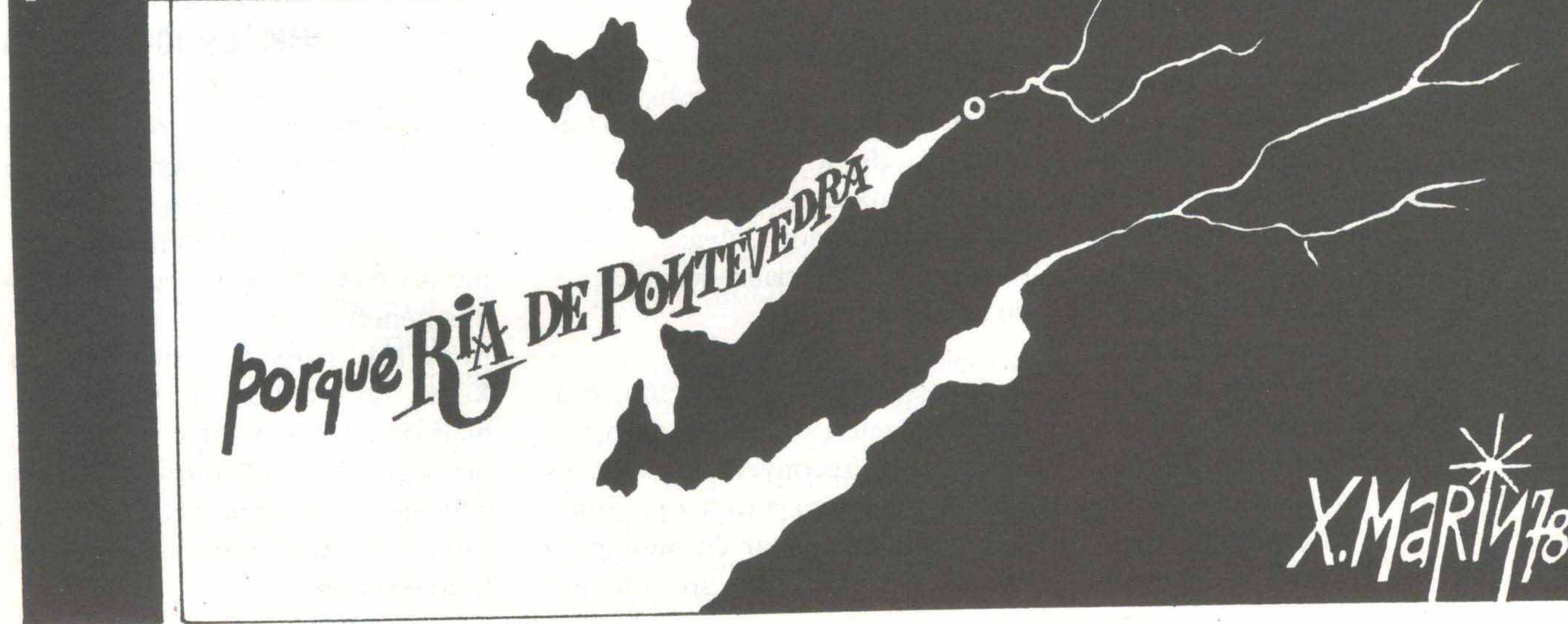
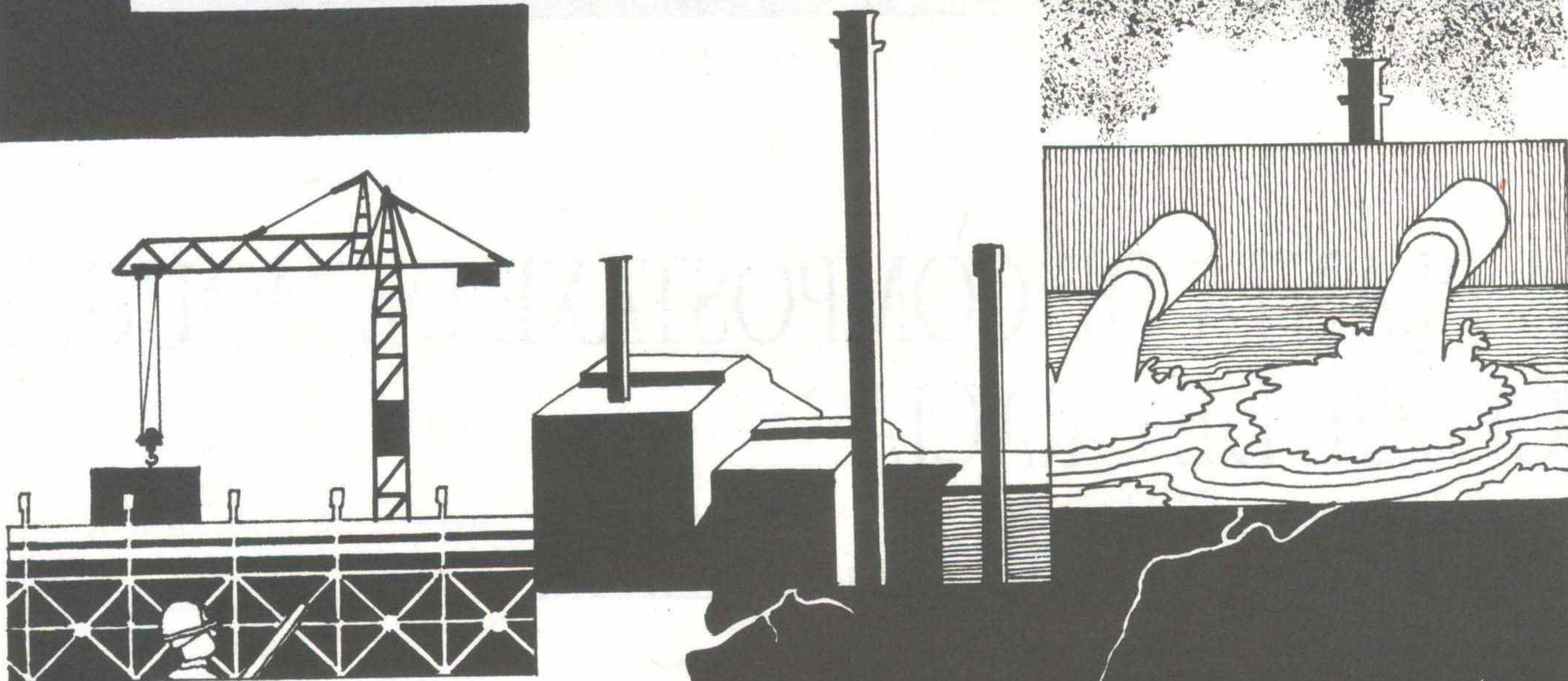
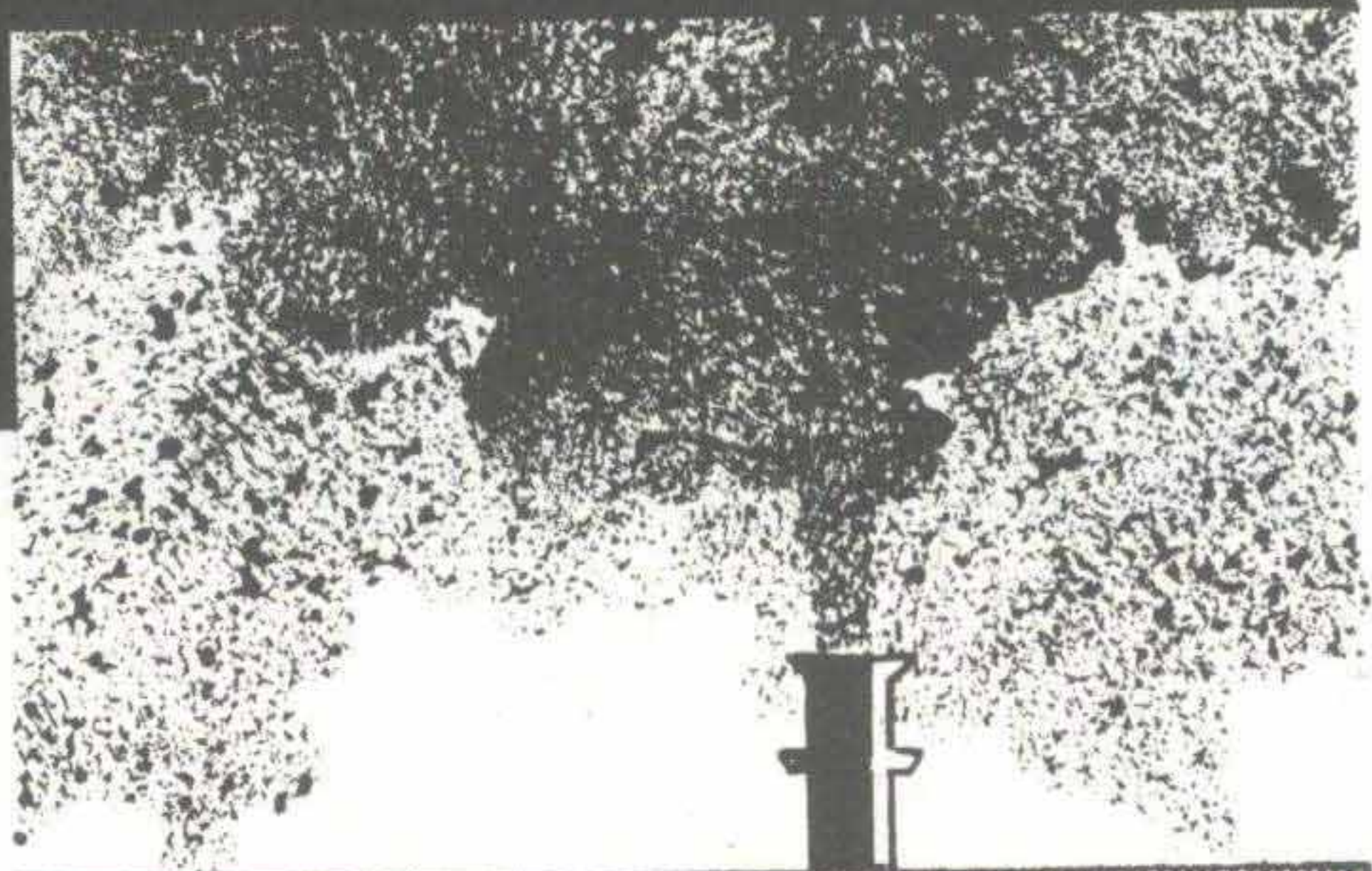
mes por cada 10.000 has. de bosque aos eucaliptos e ás coníferas de crecemento rápido que ás especies caducifolias; igualmente o gasto en prevención é moi superior nas primeiras que en estas últimas, e sobre todo se se opta como fai o Plan por un modelo de bosques monoespecíficos. Ao marxen de que isto demostra que o modelo adoptado é mais caro e que a factura imo-la pagar os contribuintes, isto quere decir que a maior e mais certa partida dos investimentos do plan vai ir adicada ás especies de crecemento rápido: un plan público que o que fai e promover as tendencias actuais do mercado de resultados ben coñecidos.

Pero esquezamos o anterior e supoñamos que xa estamos no 2.032 coa maior parte dos activos dependendo dun forestal que produce mais que agora, pero cos mesmos métodos. ¿Pagaron a pena os enormes investimentos e os costes sociais e de oportunidade a eles asociados que incorrimos -entre eles o abandono de 70.000 ha. de solo agrícola real e algo mais de solo agrícola potencial?, ¿milloraron os prezos relativos do pino e do eucalipto que son o 85% da nosa produción madeireira? ¿mudaron as tendencias do comercio europeo da madeira, xa que o déficit de madeira da CEE foi un dos motivos que nos impulsou a aquela orientación?. Estas preguntas non deben ser moi importantes para que un Plan de 660 páxinas non dedique nen siquiera unha liña á previsión das ten-

zación de produtos substitutivos" -entre eles o reciclado- como unha das causas dos pésimos resultados das empresas de celulosa nos últimos dous anos ¿Non vai a haber substitutos da madeira -ou de certas madeiras- nos vindeiros 40 anos?

Ao final resulta que o Plan tende mais a facer cábalas sobre moitas cousas que están fora do acado da Xunta que a explicitar a política a seguir nos eidos que sí que o están (por exemplo, distribución dos incentivos segundo especies, política de reestruturación do subsector de aserrío, actuación e tipoloxía dos espazos a protexer, etc).

En conclusión, o Plan Forestal non só pula un modelo forestal desafortunado senón que o sustenta nun cálculo económico pouco verosímil, que non ofrece garantías de chegar a porto. Non resulta difícil prever en qué vai quedar o Plan logo duns poucos anos: varios milleiros de millóns de pts. gastados en pistas e subvencións, unha administración forestal cara, e un forte aumento da produción de eucaliptos, que nen siquiera hai garantías de que se transformen aquí. Do resto dos contidos do Plan acordarán-se únicamente os historiadores que seguirán chamando no deserto dunha Galiza muito mais erosionada que a actual a non repetir os erros que se cometeron na última década do século XX.

A PLANTA DE COMPOSTAXE DE MOUGA: GOLPE DE GRACIA AO RECICLADO NA GALIZA

MANUEL SOTO CASTÑEIRAS

A

intención da Xunta, de desfacer-se da planta de reciclado de Mougá, semella ben patente ao enviar a COTOP o seu equipo especialista en incineración, formado polas mesmas persoas que redactaron

o Plan das Incineradoras para o tratamento de R.S.U., con Felipe Macias a cabeza. Isto, cando existen nas Universidades Galegas, outros profesionais especializados no tema do compost.

O resultado do informe, é a recomendación do peche da planta, ou a súa reconversión en estación de transferencia cara a próxima incineradora a situar en Meirama, baseando-se para elo unicamente

na inexistencia de beneficios na planta de reciclado. Semella a luz deste oportuno informe, que calquera actividade en torno ao tratamento das basuras deve xenerar uns beneficios netos. A caso a incineración prevista no plan da Xunta, que require inversións por mais de 20.000 millóns, vai a xenerar algún tipo de beneficios?. O informe de tal equipo técnico cabe tildá-lo cando menos de pouco serio e superficial.

A irresponsabilidade de Erpo e dos gobernantes dos concellos da Mancomunidade, con Narón e Ferrol a Cabeza, se non cambian moito as cousas, vai a dar ao traste coa única experiencia real de reciclado na Galiza, e cortar de raíz os froitos do traballo de base de tantas persoas sensibilizadas co medio ambiente e a conservación da natureza. Segundo semella, Cuiña e as incineradoras levan as de gañar.

A PLANTA DE RECICLADO DE MOUGA

Cunha inversión total de 400 millóns de ptas, aportados polos concellos da Mancomunidade de Ferrolterra (230 millóns), a Diputación de A Coruña (70) e a Xunta de Galiza (100), segundo un proxecto que arranxa de mediados dos 80, no verán de 1991 foi posta en marcha esta planta de reciclado de residuos sólidos urbanos.

O proxecto técnico prevé o tratamento nesta planta dos residuos de tipo urbano ou asimilábeis da Mancomunidade, a través da separación selectiva das diferentes fraccións das basuras, e o compostaxe da fracción orgánica. Parte desta fracción orgánica dedicará-se a produción de lombrices vermellas, destinadas a alimentación animal, e de humus, para o acondicionamento de solos de invernadeiro. Outras fraccións como os metais e o vidro serán vendidos directamente, así como a maior parte do compost, que constitúe un excelente abono orgánico e biolóxico. No proceso prodúcese unha pequena fracción de rechazos, non reciclábeis, para os que se prevé a construción dun vertedeiro controlado.

Para a súa explotación asinou-se

un convenio por 10 anos coa empresa Erpo, no que se contemplaba un canon de explotación de cero pesetas. Por tanto, a venda dos produtos reciclábeis e do compost, xuntamente coa lombricultura, considerava suficiente para rendabilizar a operación da planta. A construción e costes de funcionamento do vertedeiro controlado correrían tamén da man de Erpo.

A previsión de postos de traballo é de 7 persoas na sección de reciclado, e de 3 persoas na sección de lombricultura, que entraría en funcionamento uns meses despois de facé-lo a planta de reciclado.

O AFLORAMENTO DOS PROBLEMAS: MANIPULACIONES E LUITA DE INTERESES.

Até aquí o proxecto técnico, dado a coñecer públicamente, e que se axusta a alternativa do reciclado integral dos residuos. Semella que esta alternativa de tratamento dos residuos sólidos urbanos ía a ser unha actividade rendábel, que permitiría crear postos de traballo e mesmo beneficios a empresa explotadora, sen lles costar ren aos concellos implicados nen a Administración da Xunta. O tratamento dos residuos urbanos tiña-se convertido así nun transparente negocio pero, como veremos, ficou nun simple negocio eleitoral.

En plena campaña das eleccións municipais de 1991, en maio, inaugúrase a planta a bombo e platillo, aínda que a data contemplada no contrato, posterior, é a do 11 de setembro. Xá en outubro aparecen os problemas de funcionamento,

achacados por parte da empresa concesionaria a chegada de todo tipo de materiais, incluídos residuos tóxicos, para os que a planta non está deseñada, mentres que por parte de algúns concellos, principalmente Narón e Ferrol, acusan a Erpo de incumprimento de contrato. Estes dous concellos van a ter unha actitude claramente diferenciada da dos demais membros da Mancomunidade, nos acontecementos que logo sucederán.

O INFORME TÉCNICO E O PECHÉ DA PLANTA DE RECICLADO

A finais de febreiro de 1992, a Mancomunidade decide sacar a novo concurso a explotación da planta, incluíndo a paga dun canon por parte dos Concellos á empresa que se encargue da explotación. A continuación entra en xogo a COTOP do señor Cuiña, co seu Comité Científico de R.S.U, que elabora un "informe" acerca da planta, con data do 5 de marzo. Porén, este informe non se fai público, de momento. O 20 de marzo, o Concello de Ferrol procede a decretar o peche da planta de reciclado, acusando-a de grave impacto ambiental. A decisión toma-se sen consultar aos demais sócios da Mancomunidade.

Mais adiante, en reunión co alcalde de Ferrol, Cuiña fai-lle entrega a aquel do documento técnico, declarando: "...o sistema de compost é inviábel, ao menos no

OPINIÓN
ADEGA

senso económico, de forma que a planta de compost deve converterse nunha planta de transferencia...” cara ás novas incineradoras a instalar. Continua Cuiña: “... a alternativa do goberno galego, para a cal me deu o apoio o alcade de Naron, seremos capaces de sacá-la adiante”. Dias atrás, Naron e a COTOP acordan unha colaboración por mais mais de 100 millóns de ptas, destinadas a mellora do servizo de limpeza, cantidade mui superior a invertida por este Concello na propia planta de Mougá.

Con esta situación a vista, a Xunta xestiona o vertido de residuos urbanos nas escombres de As Pontes, e pronuncia-se non só pola paralización da planta de reciclado, senón tamén pola paralización do proceso de concurso público para a adxudicación da explotación da planta.

Mentres tanto, na primeira semana de abril, os concellos da Mancomunidade presentan un recurso contra a actuación da Comisión de Goberno do Concello de Ferrol, por posíbel prevaricación na paralización da planta de Mougá. A finais de Abril, Xunta e Goberno Civil fan pública a intención de impugnar o peche da planta de reciclado. O informe técnico non se tiña variado.

POSIVEIS ACTUACIONES PARA A MELLO- RA DA PLANTA DE RECICLADO

Podemos afirmar que a planta foi construída e posta en marcha en precáριο, derivando-se os seus problemas de dous factores determinantes. O primeiro deles é a

pouca clarificación acerca de como se vai facer a separación das diferentes partes da basura, pois a maioría dos concellos implicados non iniciaron os plans de separación e recuperación en orixen (do vidro, papel, etc), e a planta de compost, non conta con todos os elementos técnicos para unha clasificación e separación o suficientemente efectiva.

O outro aspecto, é o da comercialización do compost, hoxe totalmente descoñecido na Galiza. Porén, os responsáveis da planta non consideraron necesario a realización dalgún tipo de campaña informativa e de divulgación deste produto. O mercado particular non existe practicamente. Tampouco se consideraron outras alternativas como a utilización do compost na recuperación de zonas erosionadas, sexa por incéndios, minería, etc, das que non nos fallan extensións neste país.

Só algúns dos concellos da Mancomunidade, presumivelmente aqueles mais perxudicados polo peche da planta, e que non tomaron parte nas componendas coa Xunta, apuntaron medidas que poderían mellorar o funcionamento da planta de reciclado. Entre elas:

- 1) Clausura e selado do vertedeiro incontrolado de Ferrol, algo ao que este concello se negou sistematicamente.

- 2) Construción dun foso de recepción de residuos na Planta de reciclaxe.

- 3) Construción dun vertedeiro de inertes non recicláveis.

- 4) Control e proibición absoluta do vertido de aceites, residuos tóxicos e clínicos que podan danar o proceso de reciclado.

- 5) Servizo de recollida selectiva de lixo, co obxectivo de seleccionar e reciclar previamente algúns materiais como vidro, papel, etc; é diver, separación selectiva en orixen.

- 6) Promoción e abertura de canles de comercialización do compost.

EXPERIENCIAS DE EDUCACIÓN AMBIENTAL NOS CENTROS DE ENSINO

A Curuxa é un colectivo inter-centros coordinado por Xosé Mendoza, profesor do I.B. Xelmírez II de Santiago. Están integrados nel os Institutos "Virxe do Mar", de Noia, e os Xelmírez I e II de Santiago, participando nas diferentes actividades programadas ao longo do ano, aproximadamente, 10 profesores e 70 alumnos.

Pretendemos que os problemas ecolóxicos sonen nos nosos centros, e que a educación ambiental se vaia integrando nas diferentes áreas, disciplinas ou unidades componentes dos curricula. Facemos un programa de rádio desde a nosa emisora escolar "Rádio Xelmírez", en FM 107'8. Impulsamos a recuperación de papel usado nos nosos Centros, noutros centros de Santiago e bisbarra, e entre os viciños dos bairros, como no caso de San Lourenzo-Poza de Bar. Plantamos árbores, andamos en bici, apoiamos a AGENG, ADEGA, SGHN, Greenpeace, e a todos aqueles colectivos que loitan por un mundo mais xusto e solidário.

ALLER

Estamos
conven-
cidos de

AMBIENTAL "A CURUXA"

que a loita política e a loita ecoloxista deven ir unidas nunha amalgama de cor verde, vermella, violeta e branca.

A continuación, a modo explicativo do que son as nosas actividades, voa a expoñer aquelas actividades previstas para a conmemoración do Día Mundial do Meio Ambiente, e do Cúmulo da Terra en Rio de Janeiro:

- Confección dunha "árvore da vida", co compromiso de todos os alumnos e profesores interesados.

- Elaboración dun mural alusivo aos devanditos eventos, no valo exterior do Instituto.

- Saídas ecociclistas semanais, para preparar o itinerario Camiño de Santiago, que realizaremos cun grupo de 30-35 alumnos entre o 10 e o 20 de xullo próximo.

- Celebración do 5 de xuño na Praza Roxa de Santiago, a partir das catro do serán, coas actividades-accións seguintes: grupo de gaitas, recollida de firmas en apoio a diferentes campañas nacionais e internacionais, presentación de pegatas e da 2ª edición da nosa revista "As follas verdes do Taller" adicada á América, exposición e distribución de camisetas deseñadas para este día por alumnos do centro, elaboración de papel reciclado, etc.

Día da Bici (mércores 3 de xuño). Concentración masiva de bicis no Instituto ás 13 horas, travesía propagandística polo centro de Santiago, e xantar no lugar de Chaián,

nas beiras do río Tambre.

- Presentación do traballo "O lixo na nave Terra", nas Xornadas Galegas de Educación Ambiental (25, 26 e 27 de xuño en Santiago). O estudo consiste na análise, clasificación e recuperación do lixo doméstico xenerado por catro familias diferentes de Santiago, durante un mes. Coa materia orgánica elaboramos compost, cos inertes confeccionaremos unha grande estátua

dedicada ao monstro do lixo, o vidro irá a parar aos contenedores municipais, e rexeitaremos unha fracción inservíbel que calificamos de "resíduos tóxicos e perigosos".

- Con parte do papel e cartón recuperados organizamos obradoiros artesanais de papel reciclado para todos os alumnos de 1º curso do Instituto, co obxectivo de que establezan contacto coas actividades do Taller e se sensibilicen sobre os

problemas medioambientais e coñezan as actividades ecoloxistas.

- Tamén recorreremos o Concello de Santiago para realizar diferentes tomas videográficas sobre aspectos relevantes da situación medio ambiental do concello: Ensanche, planta municipal de reciclaxe, depuradora de águas de A Silvouta, Casco Vello, Monte Pedroso, Rios Sar e Sarela, Parque da Alameda, papeleira de Brandia, etc.

OBRADOIROS DE RECICLAXE DE PAPEL

O día 5 de abril numerosos grupos ecoloxistas sairon ás ruas das súas respectivas localidades onde realizaron obradoiros de papel reciclado no cadro dunha actividade promovida pola Asemblea de Grupos Ecoloxistas e Naturalistas da Galiza.

En Compostela, a praza do Toral foi-se enchendo progresivamente desde média mañán de numerosos paseantes que, ollos sorprendidos e, curiosos, iban-se achegando ás diferentes peneiras de onde se desprendía a pasta de vellos xornais e papel usado transformada en nova materia utilizábel. Alí estivemos ADEGA-Santiago e a "Curuxa" do I.B.M. Xelmírez I e II e membros do I.B.M. Eduardo Pondal explicando o proceso da reciclaxe e facendo demostracións prácticas a pesares da "desafortunada" actuación dalgún membro da policía municipal que pretendeu botarnos da praza con amiazas e métodos anacrónicamente autoritários, antes siquiera de comezar o noso traballo. A fortuna, porén, estivo con nós xa que o alcalde da cidade ambulaba polos arredores e a instáncia nosa, "invitou" discretamente aos policías a desistiren das súas pretensións.

Sen mais anécdotas que a ledicia e a boa acollida de nenos e maiores, transcorreu a xornada co balanço de nengunha árbore talada e muito papel onde seguir plasmando infinidade de ideas.

Días mais tarde e respostando ás inquedanzas de estudantes e profesores dos Institutos de Formación Profesional e Bacharelato de A Estrada, ADEGA-Santiago voltou a pór en marcha os seus obradoiros de papel reciclado. Aproveitou-se

unha pequena parte do papel usado que en ambos centros se está a almacenar como ingrediente base, e, despois de explicar-lles a todas e a todos o proceso da reciclaxe artesán paso a paso, puxeron-se inmediatamente máns á obra. Os resultados, uns mais artísticos que outros serviron para dar-lles a coñecer a viabilidade deste proceso, que, a nivel industrial, implica aforro de árbores e de enerxía e reutilización do papel vello que polo de agora aínda se segue a desperdiciar como se de lixo se tratase. Alumnas e alumnos, profesoras e profesores,

sen esquencer a inestimábel axuda dos bedeis amosaron un grande entusiasmo e participaron activamente nesta actividade o que augura un prometedor futuro desta alternativa da reciclaxe que está a ser abrazada cada día por mais e mais xente.

Unha proba mais delo é que esta actividade continuará a desenvolverse en distintos centros de ensino. Próximamente levaremos os nosos obradoiros ás ruas de Carballo onde nos están a agardar mozas e mozos que tamén apostan pola reciclaxe.

ITINERARIOS ECOLÓXICOS ADEGA

Alén dos sempre recorridos Ancares, Courel, e algún outro sitio, na Galiza existen aínda espácios naturais de grande riqueza que necesitamos conservar, espácios muito mais numerosos do que se nos fai saber, en ocasións mui perto de onde vivimos.

Infravalorados e acosados por todo tipo de agresións, resultan mesmo descoñecidos para os ecoloxistas que por aí andamos, e xa non digamos para a sociedade en xeral. Un mellor coñecemento dos mesmos é unha via para podé-los defender, ao mesmo tempo que

para aprender a respeitar a natureza no seu conxunto. Os itinerarios ecolóxicos son, pois, unha forma válida, senon a mellor, de encarar este obxectivo.

Chamamos-lle itinerarios ecolóxicos non só porque se trata da visita a determinadas zonas naturais, mas tamén porque deben realizarse pensando nunha forma de entender o tempo de lecer alternativa a da actual sociedade consumista. A utilización de medios colectivos e alternativos de transporte (autobús ou tren para os longos desplazamentos, itinerarios a pé, en bici, etc), as actividades de coñecemento e de aprendizaxe de relacións respeituosas coa natureza (coa inclusións de charlas e debates sobre aspectos naturais ecolóxicos ou sociais), e a práctica dunhas relacións de comunicación e solidariedade entre as persoas, a través de diferentes actividades e xogos cooperativos, son algúns dos elementos de maior importancia.

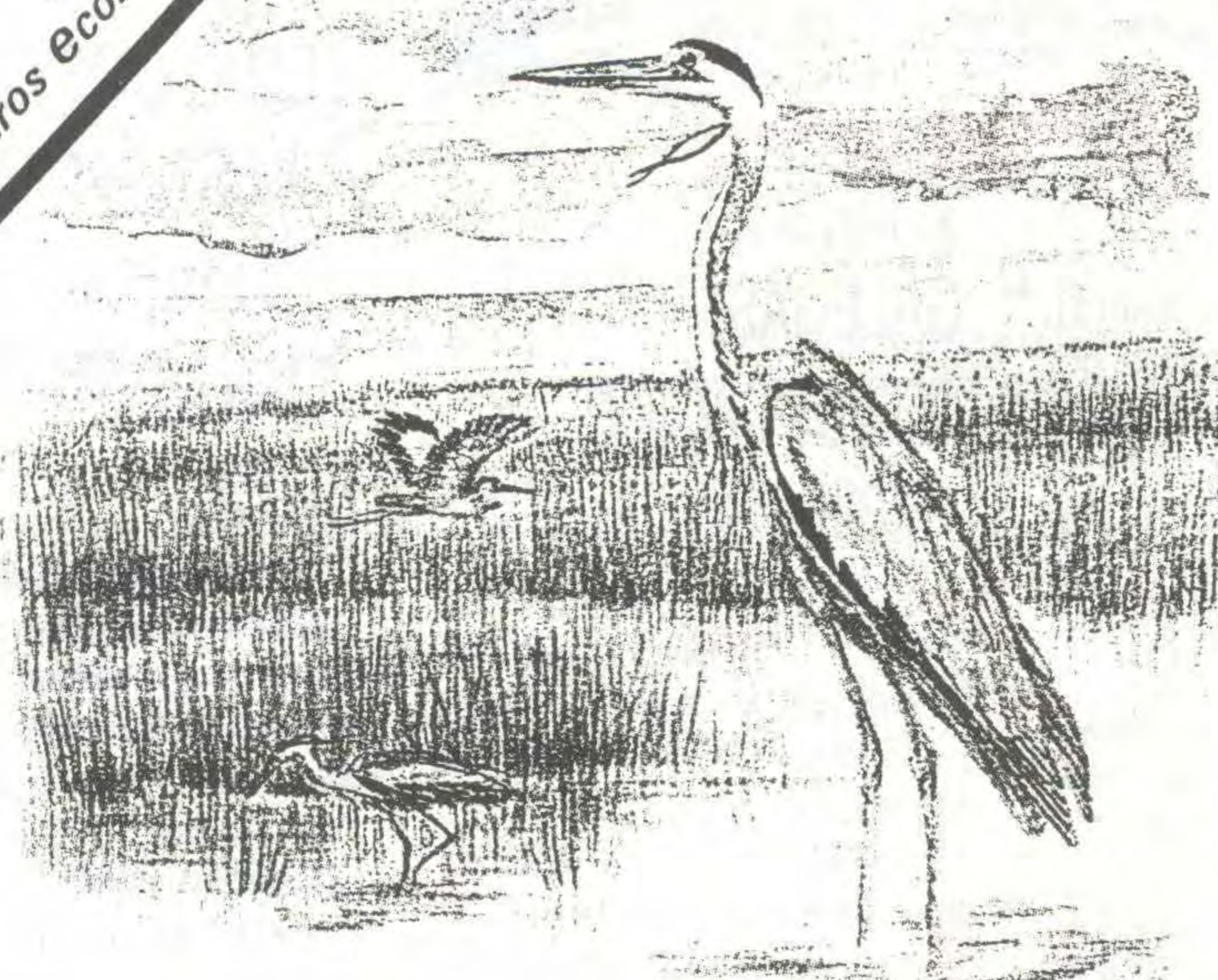
Con estas premisas, Adegas de Santiago ven organizando ultimamente unha serie de roteiros ecolóxicos, nos que se combina o interese ecolóxico-natural e cultural da zona visitada coa necesidade de protección deses espácios. Así, os roteiros Pico Sagro-Ponte Ulla, Baldaio-Verdes, Merza-Carboeiro, Rios Sar e Sarela, Fecha-Ponte Albar, son algúns dos roteiros xa realizados ou nos que se está a traballar neste momento.

Non nos olvidaremos dos Ancares e do Courel, pois todos nós debemos coñecer estes entornos que contan coa maior riqueza ecolóxica imaxinável. Iso si, coa precaución suficiente para non causar danos a flora e fauna, ou ao ecosistema en xeral, como está a ocorrer hoxe con muitas actividades turísticas.

A D E G A

Roteiro: Baldaio-Verdes

Baldaio destaca como unha das zonas húmidas costeiras de maior valor como centro de repouso e invernada para un bon número de aves acuáticas. Por outra banda, os vexetais que colonizan estes medios, sometidos a condicións ecolóxicas moi adversas, están especialmente adaptados, existindo un elevado número de plantas exclusivas desta zona, e incluso endemismos.

Considerada como zona de interese a nivel internacional, só o traballo de grupos ecoloxistas e persoas desinteresadas supuso un freo ás fortes agresións que Baldaio ben sufrindo nas últimas décadas. Porén, o desinterese que de sempre mostrou a administración explica que non se teña avanzado na súa protección e recuperación.

A CASA DA TERRA: VACACIONS ALTERNATIVAS

Se queres pasar un verán maravilloso no campo, con xente da tua idade e nunha casa rural do corazón de Galiza... Se te gustaria coñecer mil maravillas da Natureza, facer pan, queixo, manteiga, cultivar a horta, coñecer a apicultura, facer cestos, coiro, cerámica, teares, fabricar artesanalmente papel reciclado, construír caixas niño, pasear en balsa polo río Ulla, construír unha palloza ou restaurar un muiño... Se tamén te gustaria pasear baixo as estrelas, dormir nun tipi índio, ou tocar os tambores ao redor do lume, bañarte no río, facer teatro, fotografía, yoga, xogos cooperativos... Se queres convivir cos animais de granxa e tomar comida sana...

Veremo-nos na CASA DA TERRA!

LUGAR:

Portocarreiro. Alvidrón. Antas de Ulla (Lugo).

TURNOS:

1º - Do 5 ao 19 de Xullo, Maiores de 18 anos (33.000 ptas)

2º - Do 8 ao 22 de Agosto, De 11 a 14 anos (33.000 ptas)

3º - Do 28 de Agosto ao 6 de Setembro, De 5 a 10 anos (22.000 ptas).

(Os de 15 a 17 anos, consultar a organización).

INSCRIPCIÓN:

O número de prazas é limitado a 30 rapaces/as por orden de inscrición, que se debe realizar antes do 15 de xuño.

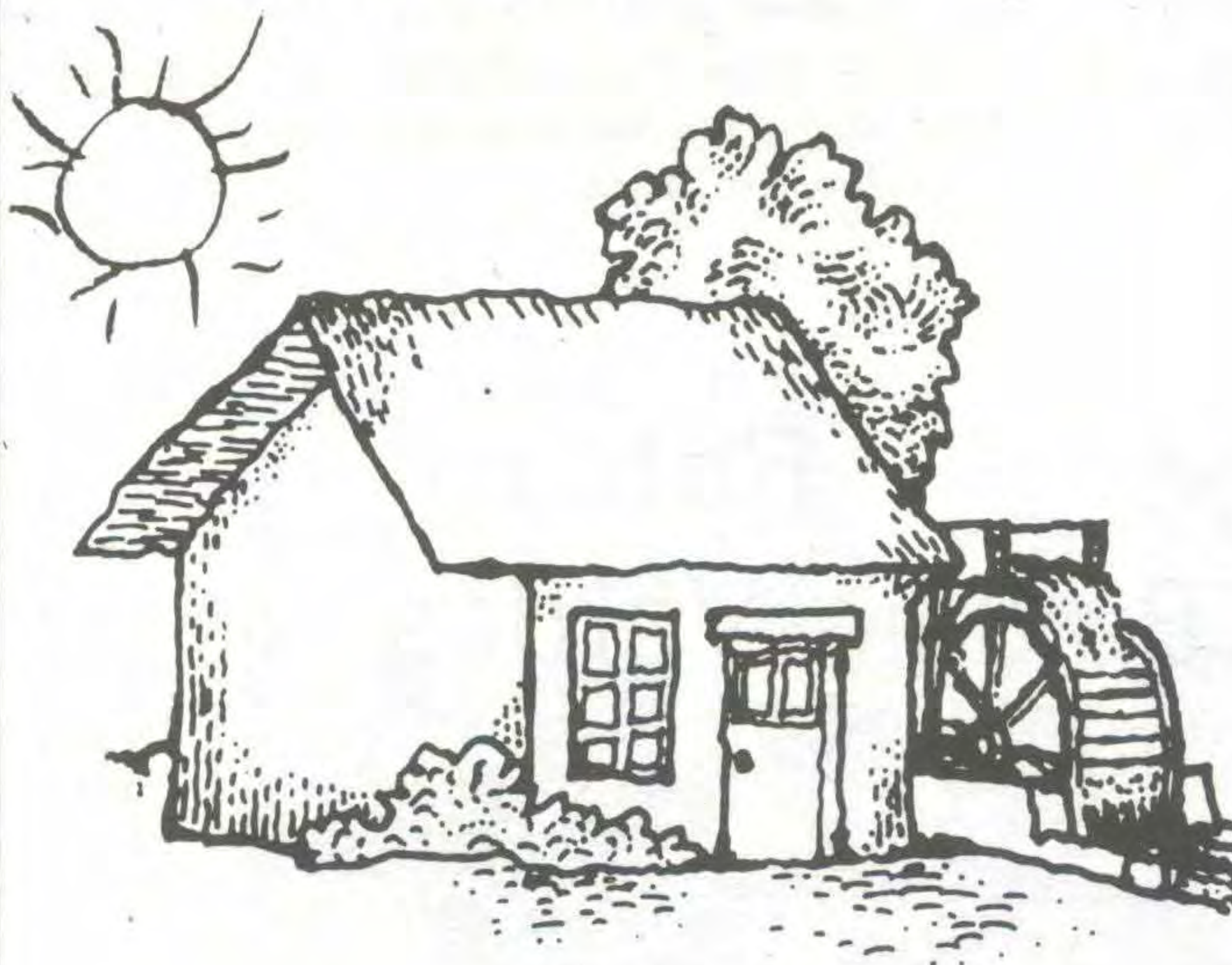
ORGANIZA: ASOCIACION CULTURAL APERTA. EDUCACION AMBIENTAL.

ENDEREZO: 15172 - Perillo. Oleiros (A Coruña) - GALIZA.

Tlfnos. (981) 63 60 40 - 63 83 66

ENCONTROS ESTATAIS DE CICLOTURISTAS E CICLISTAS URBANOS/RURALS

Xevale organiza estes encontros estatais, basando a dinámica dos mesmos en

vários puntos: VIAXES, CULTURA (camiño de Santiago e Ribeira Sacra), ECOLOXIA (percorridos por zonas de maior importancia ecolóxica de Galiza, como a Serra do Caurel), SOLIDARIEDADE (campanha Bici Si, Bombas Non, campanha A Bici no Terceiro Mundo), DIVERSION (xogos cooperativos, música, poesía, teatro), DEBATES (sobre ecoloxía, bicis, cidade, ...), GASTRONOMIA, ARTESANIA e REIVINDICACIONES.

DATAS: do 19 ao 26 de xullo de 1992, ambos inclisives.

LUGAR: comarcas do sul de Galiza.

PROGRAMA: O programa contempla os desplazamentos en bici entre as diferentes localidades visitadas, con traxectos que varían entre 20 e 45 km, pero máis habitualmente uns 30-35 km. Entre as actividades destacaremos unha noite de poesía en O Cebreiro; visita ao Mosteiro de Samos, cun

repasso a Histórias e Lendas de Galiza; a Ruta do Románico pola Ribeira Sacra; e outras actividades diversas, entre elas a presentación da campaña "Bicis Si, Bombas Non".

ORGANIZA: XEVALE BICICLETEROS / CONBICI GALICIA. Avda. Portugal 16, 27500-CHANTADA (LUGO). Tlfnos. (982) 44 03 68, 40 46 09

XORNADAS GALEGAS DE EDUCACION AMBIENTAL

DATAS: 25-26-27 de xuño, en Santiago de Compostela. Destinadas ao profesorado de E.X.B e Médias.

INSCRIPCIONS: Equipo de educación ambiental, R/Vilaldea, 33-35. 15706-Santiago.

EXPOSICION "AMAZONIA URXENTE"

DATAS: 8-30 de xuño
LUGAR: Museo do Pobo Galego. Santo Domingo de Bonabal. Santiago
Trata-se dunha exposi-

ción itinerante elaborada pola Comisión Pro-Amazónia do Estado Español e AEDENAT, co patrocinio da Aula de Ecoloxía do concello de Madrid. Fai un percorrido pola historia, a xeografía, as culturas indíxenas e a actual destrución da Amazónia. 150 paneis con fotografías, mapas, textos, debuxos, notas de prensa e unha colección de obxectos etnográficos pertencentes ás culturas indíxenas amazónicas. Aberta en horario de mañá e tarde.

ORGANIZA: Taller de Educación Ambiental do I.C.E. da Universidade de Santiago de Compostela. Coordina Manuel Antonio Fernández Domínguez.

"CADERNOS TEMÁTICOS DE INVESTIGACIÓN" E CONFERENCIA DE JOAN MARTINEZ ALIER

Presentación dos novos números desta serie de Educación Ambiental, que xá vai polo número 14. J. Martínez Alier, profesor da Facultade de Económicas da UAB, dará unha conferencia co título de "Da Economía Ecolóxica ao Ecoloxismo Popular"

Alier fará a presentación dos seus dous últimos libros: "La Ecología y la Economía", Fondo de cultura económica. "De la economía ecológica al ecologismo popular", Icaria. Presentará-se tamén o recén editado número 3 da revista "Ecología Política". Debatirase entorno a UNCED de Río.

Sá de exposicións de Sargadelos, Rúa do Vilar. Santiago, o 12 de xuño, ás 19:30 h.

ORGANIZA: Taller de

Educación Ambiental do I.C.E. da Universidade de Santiago de Compostela. Coordina Manuel Antón Fernández Domínguez.

XORNADAS INTERNACIONAIS SOBRE A CONSERVACION DOS BOSQUES ATLANTICOS

DATAS: 1, 2, 3 DE xullo.

LUGAR: Pazo de Mariñán, A Coruña.

OBXECTIVOS: Apesar do seu valor, a maioría dos nosos bosques carecen dunha protección axeitada que garanta o seu futuro, estando, pola contra, submetidos a múltiples ameazas de destrución, que poden levar nun prazo de poucos anos, de non seren tomadas medidas conservativas, a perda irreparábel dun importantísimo patrimonio natural do noso país.

Conscientes disto, os organizadores destas Xornadas pretenden chamar a atención sobre a importancia da conservación deste patrimonio, contribuir ao seu coñecemento, e colaborar a definir propostas concretas que permitan a posta en marcha dun plan de actuación e medidas destinadas a garantir o futuro dos nosos mellores bosques autóctonos.

Con esta filosofía foron convidados a participar:

- Expertos forestais dos países e rexións con bosques similares aos galegos.
- Representantes dos organismos de conservación da natureza das comunidades autónomas de Asturias, Cantabria e Euskadi, e dos Estados potugés e español.
- Representantes da

Xunta de Galicia, e dos grupos políticos representados no Parlamento Galego.

-Servizos de Conservación da natureza das Comunidades Europeas.

Polo momento teñen confirmada a súa asistencia:

- D.M. Oliver, do Countryside Council for Wales.
- G. Peterken, do Joint Nature Conservation

Committee. Reino Unido.

- A.J. Craig, Director do Parque Nacional de Killarney. Irlanda.

- Jean Marie Geho, da Universidade de París, Franza.

- Cátedra de Botánica da Universidade do País Basco.

ORGANIZAN: ADEGA (Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza), e a Diputación Provincial de A Coruña.

ENDEREZO DE CONTACTO: ADEGA. Emilia Pardo Bazán, 25 2º. 15005 - A Coruña. Apdo. de Correos 1183 de A Coruña.

ASOCIACION DE AMIZADE GALEGO-CUBANA "FRANCISCO VILLAMIL"

A Asociación de amizade galego-cubana "Francisco Villamil" de Compostela comezou a traballar en xullo de 1991. As súas primeiras actividades foron o inicio da campaña de recolleita de material sanitario e a planificación de actos culturais e dun boletín. As primeiras caixas de medicamentos foron enviadas a Cuba no buque "Mar Océano" o catorce de marzo deste ano, xunto co recollido por distintas asociacións de solidariedade e amizade Galliza-Cuba.

Nestes momentos, estamos finalizando a segunda recolleita de material didáctico e de almacenaxe de papel vello para a súa posterior reciclaxe (en Cuba están moi avanzados na produción de papel reciclado).

Esta campaña de material didáctico desenrolará-se conxuntamente entre esta asociación e os institutos de EE.MM. de Compostela e de A Estrada, ademais do C.A.F. de Compostela, que fará o seu labor nas distintas facultades do campus.

A idea de facer estas campañas de solidariedade está lligada ao desexo por parte dos que constituimos a Asociación de que Cuba poida seguir construíndo unha sociedade culta e desenvolvida, dacordo cos seus obxectivos aos que ano tras ano non renuncian no sseu contínuo resistir perante o bloqueo e as presións dos EE.UU. e os seus aliados. Sendo agora os EE.UU. a única potencia mundial, sen ninguén ante quen ter que xustificar-se ou disimular, a situación de Cuba ve-se empeorada. Ao bloqueo ianqui há que engadir a política submisiva que, a respeito del, manteñen non só os estados occidentais senón os países que, até agora, configuraban o mercado internacional da illa.

A Asociación, que naceu en Vigo há uns sete anos e se está expandindo por outras cidades e vilas da Galiza, forma parte da "Coordinadora Galega de solidariedade con Cuba", xunto con outros dez grupos e asociacións do campo da solidariedade internacionalista. Así mesmo, é integrante da "Coordinadora estatal de solidariedade con Cuba" (C.E.S.C.), acarón de trinta e cinco organizacións de todo o Estado Español.

O local desta Asociación en Compostela acháse na Rúa do Vilar, 29-1ºC, e, dende agora, animamos-vos a todas e a todos a pasar por el e a prestar a vosa axuda en todo o que poidades, ou a solicitar información sobre cultura, ecoloxía, política,... en suma, a realidade cubana. Toda colaboración será ben recibida. Cuba necesita a tua axuda solidária! Viva Cuba! "P'arriba y p'alante. Colabora!.

ASOCIACION DE AMIZADE GALEGO-CUBANA "FRANCISCO VILLAMIL".

CURSO DE VERAN "ECOLOXIA E HISTORIA"

Santiago e Noia, 6-10 xullo 1992

Dentro dos cursos de verán da Universidade de Santiago incluíse este ano un curso coordinado polo prof. Carmona Badía no que coa participación de especialistas de varios países van-se tratar tres bloques de temas. Dunha banda, temas teóricos como as relacións ecoloxía/historia ou a problemática da xestión dos recursos naturais de propiedade colectiva. Doutra, a historia da explotación dos recursos mariños, e finalmente a historia da política forestal e os conflitos agromados en torno a apropiación do monte en unha perspectiva histórica. No curso participarán como ponentes, entre outros, Diego Moreno (Universidade de Génova), Federico Aguilera Klink e Alvaro Díaz (Universidade de La Laguna), Manuel González de Molina (Universidade de Granada) e Helen Groom (EHNE-País Vasco).

CONTRA O SALTO DE SELA

O día 16 de abril a Plataforma por Arbo organizou umha mesa redonda naquela vila na que se acordou criar a Coordinadora Internacional Anti-Salto de Sela. Esta Coordinadora vai-se constituir o día 13 de junho no Hotel Colon de Tui, ás 18 horas (hora galega), estando convidados ao acto todos aqueles colectivos preocupados polo futuro do rio Minho. No entanto, os amigos de Arbo mandan-nos um breve comentário sobre o tema que com muito gosto publicamos aparte.

"Moitas som as razons a enumerar contra da previsível construçom dumha nova barragem no Minho. A fundamental quiçá seja a nom legitimidade democrática do acordó que concedeu, aló polos anos setenta, à exploraçom dum tramo do río a intereses privados. Daquela, tanto no Estado espanhol como no portugués existiam governos dictatoriais cuja legitimidade está hohe ultrapassada. Se isto nom fosse suficiente, a construçom do Salto do Sela tem efeitos ambientais, sociais e económicos de

longo alcance que, alomenos, deberiam ser incorporados para avaliar a idoneidade da referida construçom. A foz do Minho há perder todo o seu enorme valor ecológico, centos de famílias já nom desfrutaram más dos ingresos complementários procedentes da pesca, o capital histórico e potencialmente económico representado polas pesqueiras há desaparecer baixo a lógica destrutiva que hohe domina a sociedade de mercado.

A construçom desta barragem provocaria, definitivamente, a morte do rio Minho e seria umha prova mais de expoliaçom de recursos locais por intereses foráneos. ¿Qué necesidades van-se cobrir coa electricidade que se

produza? ¿Qué futuro agarda á populaçom ribeirrenha?.

Nos últimos tempos, tanto no Condado galego como no Alto Minho portugués estamos a assistir a umha relativa modernizaçom das exploraçons vitivinícolas. A construçom da barragem afogaria este desenvolvimento. Ainda estamos a tempo para evitarmos a degradaçom irreversível dum ecossistema que, logo de miles de anos de vida, pode ficar destruído polo predomínio da lógica do benefício a curto prazo. Desde o Sul de Galiza e o Norde de Portugal já estamos a unir os nossos esforzos para loitar contra dessa demostraçom de poderio e necerlade humana."

Dolidos por el eco de los ecologistas en los medios de comunicación

El catedrático de Sociología de Santiago y responsable de la Asociación para el Progreso Forestal (APF), José Pérez Vilariño, aseguró en relación a la mala imagen que tienen las industrias forestales que «la prensa vende noticias como ustedes S2las empresas venden pasta: tienen que crearla».

Pérez Vilariño, en respuesta a un empresario indisimuladamente dolido por el tratamiento que «cierta prensa» da a las industrias forestales, dijo que los medios de comunicación reproducen sistemáticamente y con generosidad cualquier comunicado que distribuya un grupo ecologista.

Financiar prensa

Para contrarrestar este hecho, abogó por ocuparse de que el eco de las tesis de las empresas ante la

DIOXINA PA'LOS POLLOS

Nunha das reunións organizadas para certificar a bondade do Plan Forestal, José Pérez Vilariño, catedrático de Sociología e segundo o xornal "responsable de la Asociación para el Progreso Forestal" mostrou-se preocupado pola excesiva presenza que na prensa teñen ao seu xuízo os ecoloxistas e fixo un chamado a "ocuparse de que el eco de las tesis de las empresas ante la opinión público sea mayor. O paso seguinte é pedir a reinstauración da censura de prensa, o que non nos extrañaría nada neste polo que como é ben sabido foi un dos responsábeis da elaboración do Plan Forestal, e especialmente no apartado alcumado "Cultura Forestal", especificamente destinado a combater aos ecoloxistas e evitar a sua preséncia na opinión pública.

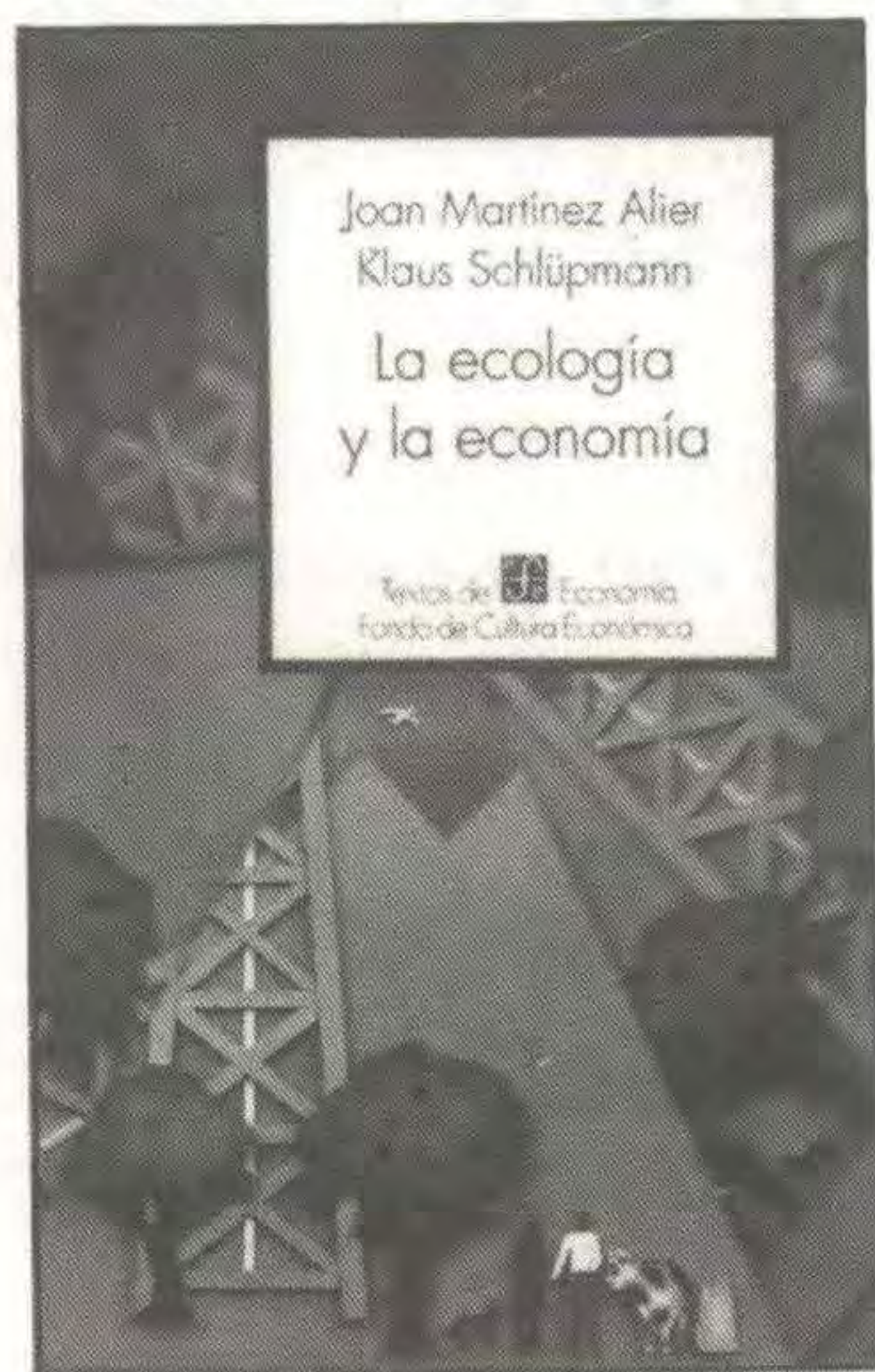
Temos xa preparado para él un surtido de dioxinas que lle mandaremos nos vindeiros días, con unha carta na que lle recomendaremos se preocupe máis de cumprir co seu traballo docente que do que fagan os ecoloxistas.

MONTES E INDUSTRIA

PRADA BLANCO, Albino, *Montes e industria. O circuito da madeira en Galicia*, Fundación Caixa Galicia, Vigo, 1991

Apesar da súa oportunidade, xa que aparece nun momento en que o debate do Plan Forestal sitúa o tema do monte nun primeiro plano da actualidade, non estamos perante un libro de ocasión, senón mais ben perante un traballo sério e rigoroso, destinado a durar. Un traballo que, por primeira vez, integra na análise todos os elementos que interveñen no que él mesmo denomina o circuito da madeira, é dicir desde a silvicultura até os últimos chanzos do proceso de transformación. Esa visión global é a que lle permite chegar a un diagnóstico dos principais problemas do sector e implícitamente a indicar os vieiros polos que estes atoparían solución.

O libro comeza analizando a historia recente do sector forestal, relacionando gran parte dos problemas actuais -incendios inclusive- coa perda forzada da tradicional funcionalidade do monte e cos obxectivos exclusivamente lignícolas que se lle asignan. Analiza á seguir os usos e a propiedade actual do monte a traveso do estudio comparativo dos mais recentes inventarios forestais, para pasar logo ao estudo das cadeas produtivas da madeira, da produción e consumo de cada unha delas e dos problemas estruturais que presentan. Inclúese un

importante apartado sobre o mercado e os prezos da madeira, onde se demostra como aquel tende a reforzar os comportamentos esquilmaidores tendentes á percura da rendibilidade a curto prazo e a reforzar a conducta absentista dos propietarios, e concluí o libro situando o circuito galego da madeira no seu contexto español e europeo, capítulo este último de extremo interese no que se examina a asimetría entre o circuito galego e o europeo da madeira e o papel que Galiza cumpre como xeradora dos produtos mais pobres en creación de valor e emprego.

Sendo o libro de Albino Prada un libro de economía, é unha ferramenta de traballo básica para calquera persoa que se interese polos problemas forestais desde un punto de vista ecolóxico. ¿Por qué?, pois porque fornece os datos e as análises precisas para intervir nun ámbito no que a carón dunha política conservacionista é preciso tamén ofrecer alternativas económicas viáveis que permitan compaxinar a defensa ambiental co aproveitamento económico do monte. E ademais, e iste é desde o punto de vista dun ecoloxismo rigoroso, o principal interese do libro, o autor demostra palmariamente que o desastre ecolóxico que ocasiona a lignicultura en Galiza non ten como contrapartida o aumento da riqueza do país nen siquera no curto prazo. Que polo tanto, non só desde un punto de vista estrictamente ecolóxico, senón tamén desde un punto de vista rigorosamente técnico-económico un modelo forestal baseado en eucaliptus e coníferas debería ser desbotado.

LA ECOLOGÍA Y LA ECONOMÍA

MARTINEZ ALIER, JOAN, *La ecología y la economía*, México, Fondo de Cultura Económica, 1991

O libro de Joan Martínez Alier é unha ajuda tanto ao coñecemento da ciencia económica como á elaboración de alternativas de desenvolvemento posibles e respetuosas coas condicións ecosistémicas.

A crítica à economía convencional que o libro realiza centra-se no tratamento que esta dá aos efectos de longo alcance no uso de recursos esgotáveis e na contaminación. A lógica do mercado, onde toda asignación de recursos vai acompañada dum intercambio, non é válida para establecer unha asignación intergeracional de recursos esgotáveis e/ou insercións no medio ambiente com efectos duradeiros. Como os posibles beneficiarios ou perxudicados por esses efectos de longo prazo aínda non nascerom, non podem emitir as súas preferencias e, polo tanto, fica invalidada a asignación realizada a través do aparello conceptual da economía convencional. Dínos Martínez Alier que só mediante a incorporación de criterios éticos podemos realizar unha asignación racional.

Despois de relativizar a importancia dos modelos económicos vigentes e dominantes, a economía ecolóxica, disciplina na que há que enquadrar o libro de Alier, identifica a economía co estudo do fluxo de enerxía e materiais nos ecosistemas onde viven homes e mulleres. Isto é, sem tomar en conta as raíces físicas do proceso económico, dificilmente poderemos elaborar modelos de comprensión da realidade e alternativas de desenvolvementos sustentáveis no longo prazo. A valía do traballo de Alier radica na recuperación dos ensinamentos de diversos científicos, sobre todo naturais, para construír científicamente as bases dumha utopía ecolóxica: isto é, compatibilizar o desenvolvemento económico coa organización e as leis que informan ao funcionamento dos sistemas ecolóxicos, onde, necesariamente, vai-se desenvolver a vida.

O traballo de Alier é, tamén, un manifesto contra da desigualdade reinante nas relacións económicas e sociais. Non só as diferencias no uso e degradación da enerxía entre persoas e territorios, senom tamén o fomento das actividades altamente intensivas na utilización de recursos naturais esgotáveis e altamente contaminantes, som consecuencia da existencia histórica do mercado xeralizado e da súa ética depredadora. Fronte a esta situación de dominio e destrución, Alier prantexa novas formas de vida colectiva como modelos igualitarios de reprodución económica para todo o mundo.

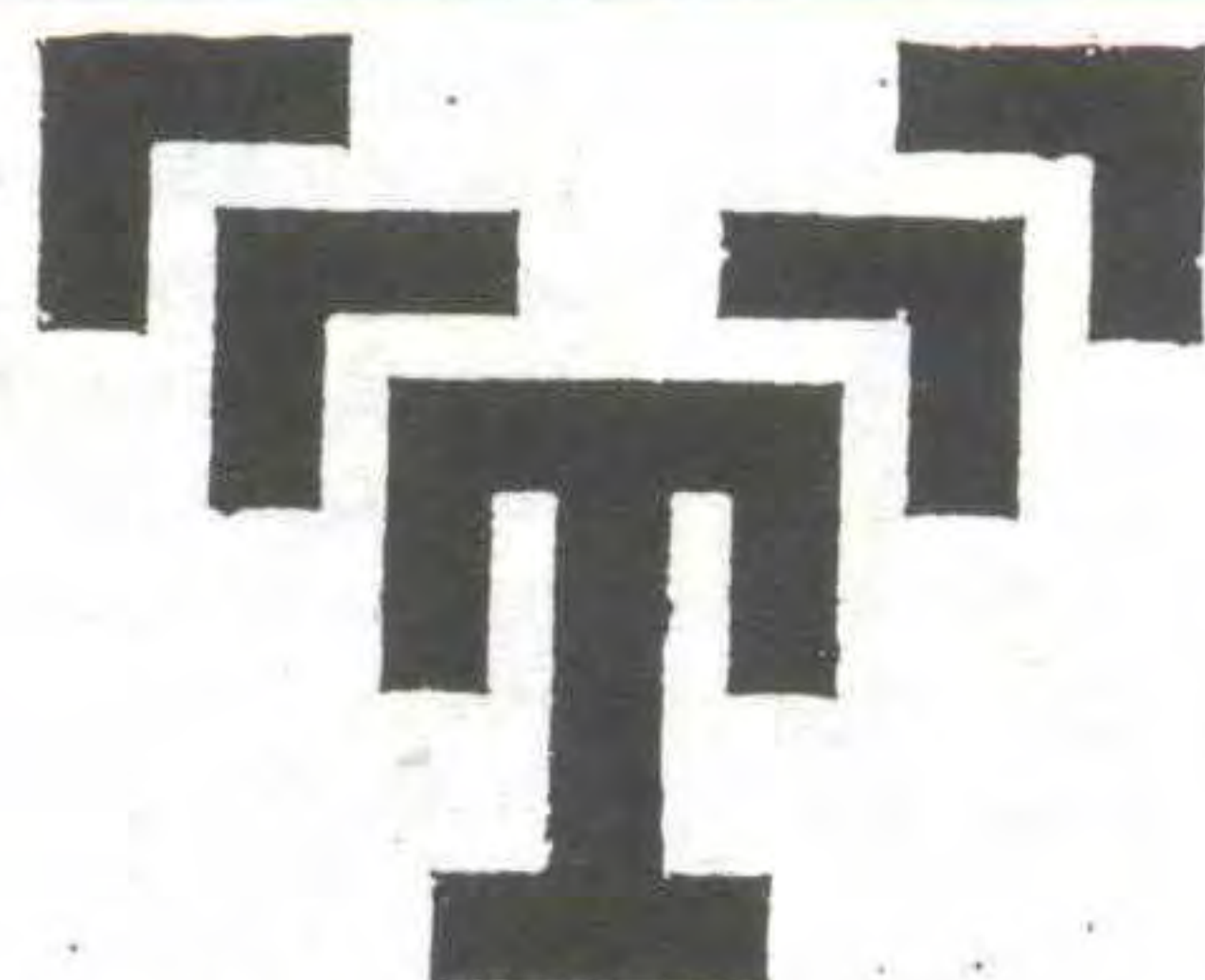
Por último o libro acerca-nos aos movementos sociais de defensa dumha "economía moral" e dumha "economía ecolóxica" que se resistem á mercantilización dos ecosistemas e apostam por unha gestom comunitaria dos mesmos; e leva-nos a apreciar a virtualidade da persistencia das economías agrícolas onde a forza de traballo segue a ser abundante (o noso país pode ser un exemplo) debido á utilización primordial de recursos renováveis. A defensa da agricultura intensiva em traballo vem motivada só polo elevadísimo consumo de recursos non renováveis por parte dalgumha gente, nalgumhas áreas, e com fins principalmente nom agrícolas.

Em resumo, partir da dependencia que as actividades económicas tenhem do entorno, identificar os efectos a longo prazo das mesmas e tender face modelos de desenvolvemento igualitarios som as principais proposicións do libro comentado. Libro recomendável a todos aqueles preocupados pola sinrazom dominante que destrúe, em aras "do progreso", o capital almacenado ao longo do tempo.

COREMAIN
P R O Y E C T O S
E N I N F O R M A T I C A
Y C O M U N I C A C I O N E S

García Prieto, 3, Entlo. C
Santiago de Compostela
Teléfonos: 59 23 25 - 59 20 26

TORCULO

Venta de papel reciclado

- * FOTOCOPIAS
- * ENCADERNACIÓN
- * OFFSET
- * COMPOSICIÓN DE TEXTOS
- * FOTOCOPIAS A COOR
- * REPRODUCCIÓN DE PLANOS

Mazarelos, 14
Teléfono: 58 55 78
SANTIAGO

Rosalía de Castro, 51
Teléfono: 59 78 55
SANTIAGO

VELOCIPEDO

Rúa San Pedro, 23
Teléfono 58 02 60
SANTIAGO

**CARREIRAS E
MONTAÑA**

Rúa San Pedro, 23
Teléfono 58 02 60
SANTIAGO

MATERIAIS DE ADEGA QUE SE PODEN CONSEGUIR NO NOSO LOCAL.

-Boletíns informativos Adegas-Santiago.

Pedidos en:

Rua de Touro 21, 2º, Santiago. Tlfno.: 57.00.99.

En colaboración con outros grupos ou entidades están-se elaborando unha Guía Verde e un libro sobre papel reciclado. Asimesmo Adegas está a editar un libro sobre Baldaio (próxima aparición), e ten en preparación outro sobre tratamento de residuos.

LIBROS:

- I Xornadas de Educación Ambiental (400 ptas)
- Celulosas e Progreso (400 ptas)
- Eucaliptos, Celulosas e o Forestal Galego (700 ptas)

REVISTAS (300 ptas/número):

- Albadabranca: números 0 (esgotado), 1,2,3 e 4.
- Adegas: números 1,2,3 e 4.

DOSIERS:

- A contaminación e deterioro ecolóxico dos ríos Sar e Sarela (100 ptas).
- Vivir sen nucleares (100 ptas).
- Informe impacto ambiental de Papelga (200 ptas).
- Papel reciclado.

FOLLAS INFORMATIVAS/

DIPTICOS (distribución gratuita):

- Pola seguridade das nosas costas (o "Casón").
- Informe celulosas, 1989.
- Recuperemos os ríos Sar e Sarela, 1990.
- Informe Eurogalicia Forestal e Papelga, 1991.
- Vivir sen nucleares, 1991.
- Roteiros ecolóxicos: Baldaio, Pico Sagro, Fervenza de Merza-Mosteiro de Carboeiro.

ASOCIACIÓN PARA A DEFENSA ECOLÓXICA DE GALIZA (ADEGA)

Apdo. de Correos núm. 1.183. 15080 A Coruña

FOLLA DE INSCRIPCIÓN SÓCIA/O NÚM. _____
 Nome e Apelidos _____
 Enderezo _____ Nº. _____ Piso _____
 Teléfono Localidade _____
 Natural de Provincia _____
 Data de Nacemento _____ Profesión _____
 D.N.I. _____

Couta Sócia/o. 1.000 ptas. ao trimestre. Suscrición revista (4 números): Individual (1.5000 pta.), Entidades (3.000 pts.) Bibliotecas públicas e escolares (1.500 pts.)

COLABORA CON ADEGA, FAI-TE SÓCIA/O

A Coruña, a _____ de _____ de 199

Banco _____ Sucursal _____

Localidade _____

Conta núm. _____

Titular _____

Estimados Sres.:

Prego a Vdes. que até novo aviso fagan efectivos á ASOCIACIÓN PARA A DEFENSA ECOLÓXICA DE GALIZA (ADEGA), con cárego a miña conta os recivos que trimestralmente e ao meu nome lles presente a devandita Asociación.

Saúda-os atentamente,

Asdo. _____

Por favor, remita esta carta a ADEGA, para que unha vez anotada a faga seguir ao Banco.

Conecta cos enderezos ou apartados de correos:

A CORUÑA:.....1.183
 A ESTRADA.... R/ Lagartóns, s/n.
 FERROL:.....Mosteiro, 11
 - Franza-Mugardos
 LUGO:..... 405
 PONTEDEUME....121
 FERROL: R/ Alonso López 50-52 1º B

MARIN:.....91
 OURENSE:.....439
 SANTIAGO.... R/Touro, 21-2º
 VIGO:.....920
 CARBALLIÑO:....Avda. do Parque 61.

